

Milieueffectrapport

Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel

Definitief

Landinrichtingscommissie

Grontmij Advies & Techniek
Vestiging Overijssel
Zwolle, 7 november 2003

Verantwoording

Titel : Milieueffectrapport
Projectnummer : 153692
Documentnummer : 11/99009562
Revisie : 1
Datum : 7 november 2003

Auteur(s) : Marjan Vervoort, Geertje Martens
e-mail adres : marjan.vervoort@grontmij.nl
Gecontroleerd : Marjan Vervoort
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd : Mark Groen
Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Samenvatting	11
1 Waarom dit rapport?	19
1.1 Aanleiding	19
1.2 Situering op hoofdlijnen.....	19
1.3 Besluitvorming.....	20
1.4 Aanpak, opzet en leeswijzer	21
2 Achtergrond Ontwerp Raamplan.....	23
2.1 Algemeen.....	23
2.2 Rapportages opgesteld voorafgaand aan Ontwerp Raamplan.....	24
2.3 Externe invloeden	26
2.4 De rol van landinrichting in het gebiedsgericht beleid	28
2.5 Waarom één Basisalternatief.....	29
3 Hoe is het Basisalternatief tot stand gekomen?.....	31
3.1 Algemeen.....	31
3.2 Deelgebied Scheerwolde.....	32
3.3 Deelgebied Rond De Weerribben.....	33
3.4 Deelgebied Vollenhove-Blokzijl	34
3.5 Deelgebied Wieden-Weerribben	34
3.6 Stand van zaken Gele Vlekken	35
4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	37
4.1 Algemeen.....	37
4.2 Huidige situatie.....	37
4.3 Autonome ontwikkeling en invloed Basisalternatief.....	51
4.4 Samenvatting invloed Basisalternatief op doelbereik.....	55
5 Effectbeschrijving	57
5.1 Algemeen.....	57
5.2 Methodiek effectbeschrijving	57
5.3 Natuur.....	60
5.4 Landbouw	66
5.5 Landschap	68
5.6 Wonen, verkeer en recreatie	70
5.7 Meest Milieuvriendelijk Alternatief.....	73
6 Monitoring en evaluatie	79
6.1 Algemeen.....	79
6.2 Leemten in kennis en informatie	79
6.3 Conceptevaluatie en monitoringsprogramma.....	80
Literatuur	83
Gebruikte woorden en begrippen	87

Voorwoord

Hoewel het niet gebruikelijk is bij een milieueffectrapport (MER) een voorwoord te schrijven heb ik er toch behoefte aan om in dit speciale geval het wel te schrijven.

Hetgeen voor ons ligt is een MER over een gebied met een grote historie en een grote verscheidenheid. Noordwest Overijssel staat bekend als een gebied van natuurgebieden Wieden en het Nationaal Park De Weerribben. Deze hebben voor zowel de natuur als voor recreatief medegebruik een zeer grote waarde. De landbouw is in het gebied goed ontwikkeld. Mede door de ruilverkavelingen die in het verleden in het gebied hebben plaatsgevonden, is er thans sprake van zeer moderne melkveehouderijbedrijven en met name in de jonge ontginningspolders rond Scheerwolde is de akkerbouw goed vertegenwoordigd. Al met al een gebied met velerlei waarden waar het goed toeven is voor bewoner en bezoeker.

Waarom dan nu een landinrichting en een ontwerp Raamplan/MER?

In het begin van de jaren 90 van de vorige eeuw is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat de natuurverbinding tussen de Rottige Meenthe in zuid Friesland en de Oldematen in Staphorst een versterking moet ondergaan om de natuur tot een optimale ontwikkeling te laten komen. Uitgaande van dit gegeven hebben de diverse overheden (rijk, provincie, gemeenten, waterschap) met elkaar gekeken naar de gevolgen van de ingrepen die het behalen van de gestelde doelen (het versterken van de EHS) tot gevolg zou hebben voor het gebied.

Om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de wensen en verlangens die er in het gebied leven en rekening houdend met de opdracht van het versterken van de EHS is een bestuurlijke overleggroep in het leven geroepen met daarnaast een gebiedsconsultatiegroep en een ambtelijke werkgroep (bijlage 1 bladzijde 133) van het perspectief voor Noordwest Overijssel. Deze groepen hebben getracht om een rapport tot stand te brengen waarin de gewenste ontwikkelingen en de gevolgen van de voorgestelde maatregelen in beeld gebracht werden. De eerste versie van het plan werd in de voorlichtingsbijeenkomsten door de bevolking niet goed ontvangen en men vond dat hier te veel hiaten in zaten. Zeer hectische vergaderingen volgden waarin de tegenstanders duidelijk hun mening gaven.

Het plan was één van de ELF DWAZE PLANNEN die door een landelijke actiegroep als niet uit te voeren werd betiteld. Het is niet verwonderlijk dat een deel van de bevolking negatief tegen de plannen aankeek en thans nog aankijkt. Immers in de jaren dertig tot zestig van de vorige eeuw is een groot deel van het gebied van in die tijd waardeloze woeste grond (als wij het nu moesten beoordelen zeer waardevolle natuurtreinen) omgezet in waardevolle landbouwgrond waar het goed boeren is.

De mensen die dit proces hebben meegemaakt leven nog en hebben het gevoel dat de klok wordt terug gedraaid. Wel een omslag in een mensenleven.

Het plan is mede door inspraak op een aantal punten aangepast, waarbij de uitgangspunten niet gewijzigd behoeften te worden.

De uitgangspunten waren in willekeurige volgorde:

- Versterken natuur door veilig stelling bestaande natuur en uitbreiding van nieuwe natuur EHS.
- Het versterken van de recreatie en hierin het opvangen van verlies van arbeid in de landbouw ten gevolge van de natuurontwikkeling.
- Het in stand houden en verbeteren van de (duurzame) landbouw.
- De leefbaarheid in het gebied in stand houden en waar mogelijk vergroten.
- De kwaliteit en de kwantiteit van het water te optimaliseren.
- Zo mogelijk voorzieningen te treffen voor het winnen van drinkwater.

Dit heeft geleid tot een tot het perspectief dat door de partijen is ondertekend en waarmee het ministerie van LNV heeft ingestemd.

Dit perspectief dient te worden uitgevoerd en daarvoor is naast de taken van de overheden een Landinrichtingscommissie ingesteld om een deel van de plannen uit te voeren waarbij met behoud van de doelstelling er draagvlak bij de bevolking moet zijn.

De Landinrichtingscommissie heeft een plan van aanpak opgesteld. Dit plan is naast de ingestelde Klankbordgroep (vertegenwoordigers uit bijna alle maatschappelijke sectoren) in een aantal voorlichtingsavonden aan de gehele bevolking is voorgelegd.

Hierna is een zevental werkgroepen ingesteld die ieder op hun vakgebied aan konden geven wat volgens hen voor hun discipline het meest ideale eindresultaat zou zijn waarbij de haalbaarheid en realiteitswaarde later beoordeeld zou worden.

Uit deze rapporten heeft de Landinrichtingscommissie in nauw overleg met de werkgroepen een Schetsplan opgesteld. Ook hier weer kijkend naar de opdracht van de provincie en rekening houdend met de te behalen doelstellingen. Het Schetsplan is tijdens voorlichtingsavonden en tijdens kleine kringbijeenkomsten besproken. Daarna is het concept-Raamplan en concept MER opgesteld. Ook dit plan is de inspraak in geweest, zowel in een aantal algemene voorlichtingsavonden als in een groot aantal inloopdagen waar de bevolking individueel of groepsgewijs hun zienswijze weer konden geven. Van deze inspraak is een verslag met beantwoording van de gestelde vragen en opmerkingen gemaakt welke in concept is separaat bijgevoegd.

Door de inspraak en door de in de tijd gewijzigde inzichten zijn er in de loop van het proces wijzigingen opgetreden.

Ook bij de uitvoering van de plannen zullen er naar mijn mening opnieuw aanpassingen en veranderingen plaatsvinden.

Het doel van de Landinrichtingscommissie is om de gestelde doelen te behalen, zijnde:

- draagvlak en begrip bij de bevolking;
- het versterken van bestaande natuur en het maken van nieuwe natuur;
- het vergroten van de leefbaarheid in het gebied;
- het in stand houden en verbeteren van de landbouw zodat deze duurzaam is;
- het verbeteren van de waterkwaliteit en kwantiteit in het gebied.

Uitgaande van bovenstaande heeft de Landinrichtingscommissie als uitgangspunt om het gebied te ontwikkelen tot een gebied waar het goed is te vertoeven voor zowel de bewoner als voor de gast en waar de waarden van het gebied tot optimale ontwikkeling kunnen komen. Noordwest Overijssel mag geen moeras worden zoals het plan door de tegenstanders ook wel wordt genoemd maar zal met alle geplande maatregelen die tussentijds naar nieuwe inzichten ongetwijfeld bijgesteld zullen worden een gebied worden met hoge kwaliteit aan natuurwaarden waarvan recreatief zowel door de bewoners als door de bezoekers van genoten kan worden en waarin de landbouwgebieden een plaats hebben voor goede bedrijven. Dit geeft een prachtig gebied met een hoge graad van leefbaarheid.

Ik spreek de wens uit dat de Landinrichtingscommissie samen met de andere partijen tot dit resultaat mag komen en dat dit milieueffectrapport samen met het ontwerp Raamplan een goede bijdrage mag leveren tot het behalen van het gewenste resultaat.

H.D.Haan.

Voorzitter Landinrichtingscommissie
Noord West Overijssel

Samenvatting

Wat gaan we doen?

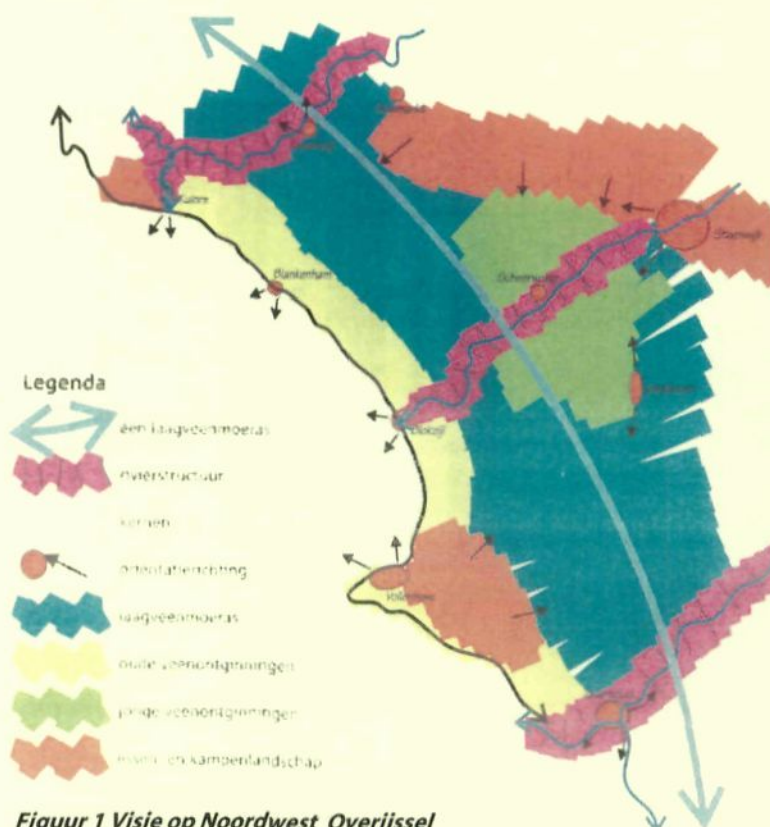
Begin 1990 is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat de natuurverbinding tussen de Rottige Meenthe in zuid Friesland en de Oldematen in Staphorst een versterking moet ondergaan om de natuur tot een optimale ontwikkeling te laten komen.

In 1996 heeft de provincie Overijssel het Gebiedsperspectief voor Noordwest Overijssel opgesteld. Dit om de ontwikkeling van de natuurverbinding in samenhang met andere functies als landbouw, wonen, verkeer en recreatie en landschap te realiseren. In 1997 heeft de provincie een Landinrichtingscommissie geïnstalleerd. Zij kreeg de taak een landrichting voor Noordwest Overijssel uit te voeren. De eerste stap van de landinrichting is het opstellen van een plan voor de inrichting van het gebied. Dit heeft geleid tot het *Raamplan Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel* (ontwerp, 2003).

Voorliggend rapport is een *milieueffectrapport* (MER). Het MER brengt de effecten van het *Raamplan Strategisch Groenproject* in beeld. Het Raamplan is bij dit MER bijgevoegd. Het MER kan niet afzonderlijk van het Raamplan gelezen worden.

Wat willen we bereiken met de landinrichting voor Noordwest Overijssel?

De landinrichting richt Noordwest Overijssel voor grote delen opnieuw in. Het uiteindelijke doel is een betere kwaliteit van natuur en landschap, het leveren van een bijdrage aan een duurzame landbouw en ruimte voor recreatie. De landinrichting draagt bij aan een leefbaar platteland. De visie op Noordwest Overijssel is hiernaast weergegeven. Naast de Landinrichtingscommissie zijn er verschillende andere partijen die een rol spelen bij de uitvoering van het Gebiedsperspectief. De volgende partijen spelen een rol: Waterschap Reest en Wieden, Gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland, Provincie Overijssel, Natuurbeherende organisaties, DLG, de particuliere sector, ondernemers en bewoners.

Figuur 1 Visie op Noordwest Overijssel

Wat is er al gebeurd?

De basis voor de natuurverbinding en de daarmee samenhangende inrichting van Noordwest Overijssel is het Gebiedsperspectief. Dit document is in 1996 opgesteld door de provincie Overijssel. Vervolgens is veel gedacht en geschreven over de inrichting van het gebied. Deze gedachten zijn neergelegd in diverse rapportages. Ook nieuwe wet- en regelgeving heeft invloed gehad op het uiteindelijke Raamplan. Figuur 2 geeft dit proces weer.

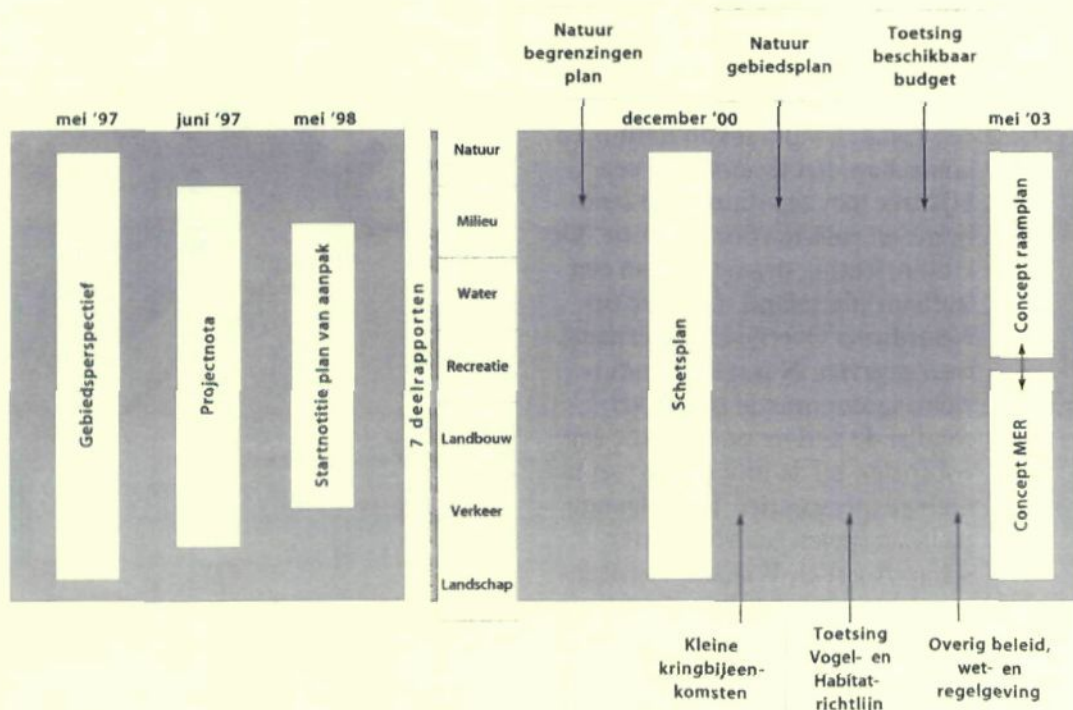
Niet alle onderdelen uit het Gebiedsperspectief zijn opgenomen in het Raamplan. Andere onderdelen in het Raamplan zijn nieuw ten opzichte van het Gebiedsperspectief. Het MER geeft aan waar keuzes zijn gemaakt en geeft een onderbouwing van de gemaakte keuzen.

De procedure voor de milieueffectrapportage is in 1998 gestart, met de publicatie van de startnotitie.

In 2002 is een Concept Raamplan opgesteld. Samen met het Concept Raamplan heeft een eerste versie van dit MER van 20 mei 2003 tot 20 augustus 2003 ter inzage gelegen. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie-m.e.r.) heeft een aantal aanvullende vragen voor het MER geformuleerd. De inspraakreacties met betrekking op het concept MER zijn in de vragen meegenomen (separaat bijgevoegd).

Ter vervanging van het eerder opgestelde MER is dit voorliggend document opgesteld. Dit vervangt het concept MER en geeft hiermee een nadere uitwerking van de vragen van de Cie-m.e.r..

Figuur 2 Van Gebiedsperspectief naar Concept Raamplan/ concept MER

Wat is de functie van dit Raamplan/MER?

Het raamplan is een plan op hoofdlijnen voor de komende 10 jaar. Dit plan wordt concreet uitgewerkt in uitvoeringsmodules voor 4 jaar.

Het Milieueffectrapport dient ter onderbouwing van de besluitvorming. De inspraak op het MER heeft met name betrekking op de milieugevolgen van het Raamplan en de vraag of de milieugevolgen voldoende in beeld zijn gebracht voor de besluitvorming over het Ontwerp Raamplan.

Waarom één Basisalternatief?

Het proces van Gebiedsperspectief tot Concept Raamplan/ Ontwerp Raamplan heeft 6 jaar geduurd. Tijdens dit proces is geprobeerd een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de wensen en verlangens die er in het gebied leven. Door de inspraak en door de in de tijd gewijzigde inzichten zijn er in de loop van het proces wijzigingen opgetreden. Daarnaast zijn een aantal onderdelen beleidsmatig verankerd door andere partijen. In het Natuurbegeerplan zijn bijvoorbeeld de locaties en oppervlakte nieuwe natuur, inclusief de te realiseren natuurdoelen vastgelegd. Binnen het kader van de landinrichting zijn hiervoor daarom geen alternatieven ontwikkeld. Het verankerde beleid, samen met keuzes die gemaakt zijn, hebben geleid tot het huidige Ontwerp Raamplan.

In een MER worden gewoonlijk verschillende alternatieven opgesteld voor de inrichting, die worden vergeleken op effecten. Het opstellen van nieuwe alternatieven voor het Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel is niet realistisch. Een proces van 6 jaar zou daarmee teniet worden gedaan. Daarmee is het Ontwerp Raamplan als Basisalternatief op effecten onderzocht. Aan de hand hiervan is wel aangegeven of verbeteringen mogelijk zijn. De mogelijke verbeteringen spelen een rol bij de ontwikkeling van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Hoe wordt de Landinrichting uitgevoerd?

De maatregelen die worden genomen zijn in het Raamplan per deelgebied beschreven voor de thema's natuur, landbouw, wonen, verkeer en recreatie en landschap. In het MER worden alle maatregelen samen aangemerkt als Basisalternatief. Hieronder wordt per thema het Basisalternatief beschreven.

- **Natuur**

De maatregelen gericht op natuur hebben tot doel natuurgebieden met elkaar te verbinden, zodat één aaneengesloten groot laagveenmoeras ontstaat. Hiervoor koopt de Landinrichtingscommissie 1855 hectare grond aan en richt deze gronden in als natuurgebied. Om de gewenste natuurdoelen te halen, worden bepaalde gebieden natter gemaakt en de voedselrijke toplaag afgegraven. Binnen de begrensde natuur wordt 250 hectare ingericht voor oogstbaar riet.

- **Landbouw**

Om de productieomstandigheden voor de landbouw te verbeteren, wordt de kavelstructuur, de infrastructuur en de waterhuishouding verbeterd. Dit gebeurt door het opstellen van een wettelijk ruilplan. Daarnaast stelt het waterschap waterbesluiten op. Er is ruimte voor 10 boerderijverplaatsingen. Deze maatregelen waarborgen een vitale en duurzame landbouw.

- Wonen, verkeer en recreatie

De maatregelen voor wonen, verkeer en recreatie zijn gericht op het stimuleren van de leefbaarheid van het landelijk gebied en het ontwikkelen van aantrekkelijke recreatiemogelijkheden. Zo worden recreatieve rust- en informatiepunten en surfstrandjes aangelegd en diverse nieuwe wandel-, fiets- en waterwegen gerealiseerd. De realisatie van de zogenoemde Gele Vlekken die voorzien in grootschalige recreatieve ontwikkeling met verblijfsrecreatie, maken geen deel uit van het Raamplan.

- Landschap

De maatregelen hebben als doel de landschappelijke structuur en identiteit per deelgebied te versterken. Dit gebeurt onder andere door de aanleg van singels, houtwallen en poelen.

Wat zijn de effecten van de landinrichting?

De landinrichting is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van het natuurlijk milieu in Noordwest Overijssel. Het creëren van één groot laagveenmoeras is bijvoorbeeld een belangrijk doel. Hoe groter en meer aaneengesloten het laagveenmoeras, des te groter is de *'mate van doelbereik'*. En des te groter is het positieve effect op natuur. Daarnaast treden *neveneffecten* op, die het gevolg zijn van de activiteiten. Deze twee onderdelen komen hieronder aan bod. Het Raamplan is een plan op hoofdlijnen. De effectbeschrijving is daarom kwalitatief en op hoofdlijnen.

- Mate van doelbereik

De mate van doelbereik is onderstaande tabel weergegeven. De waardering + geeft aan dat het doel wordt gehaald. De waardering 0/+ geeft aan dat het doel in beperkte mate wordt gehaald. Uit de tabel blijkt dat met de realisatie van het Basisalternatief, het grootste deel van de doelen wordt bereikt. Zo worden natuurgebieden met elkaar verbonden waardoor een belangrijke schakel wordt gerealiseerd in de natte as van natuurgebieden van Friesland naar Zeeland. Ook wordt de verdroging bestreden, de landschappelijke identiteit versterkt, ontwikkelingsmogelijkheden geboden voor de landbouw etc. Dit is positief. Sommige doelen kunnen echter met het Basisalternatief niet volledig worden gehaald. Hier wordt bij het Meest Milieuvriendelijke Alternatief nader op ingegaan (grijs gearceerd in onderstaande tabel).

Tabel 1 *Mate van doelbereik*

Cluster van maatregelen gericht op het bereiken van de volgende subdoelen	Mate van doelbereik
• Realisatie van verbindingen tussen natuurgebieden en ophef barrières voor de fauna	0/+
• Ontwikkelen grote eenheid laagveenmoeras	+
• Natuurdoeltypen: Jonge verlandingsvegetaties, nat schraalgrasland en bloemrijk grasland)	+
• Achteruitgang weidevogelaantallen halt toe roepen	0/+
• Creëren van leefgebied voor specifieke soorten (b.v. otter)	+
• Verminderen verstoringbronnen in natuurgebieden (inclusief recreatievaart opwoelen waterbodems)	+
• Vergroten oppervlak oogstbaar riet	+

• Beperken inklinking van het veen	0/+
• Realisatie goede waterkwaliteit door extensivering grondgebruik, reductie uitspoeling P en N en sanering ongezuiverde lozingen en riooloverstorten	0/+
• Verbetering kwaliteit bodem in nieuwe natuur en onder water	+
• Waterberging in natuurgebieden	+
• Terugdringen gebiedsvreemd water	+
• Terugdringen verdroging Wieden Weerribben	+
• Ontwikkelingskansen landbouw	+
• Verbetering waterhuishouding en verkaveling voor de landbouw	+
• Verbeteren verkeersveiligheid	+
• Verbeteren ontsluiting voor recreatie	+
• Intensieve recreatie aan de randen, extensief in de kern	+
• Ontwikkeling recreatieve voorzieningen	+
• Versterken landschappelijke structuur en identiteit per deelgebied	+

• Neveneffecten

In onderstaande tabel zijn de neveneffecten gewaardeerd. De neveneffecten zijn als volgt gewaardeerd:

- + Verbetering
- 0 geen of geen relevante verandering
- verslechtering

0/+ 0/- Effecten (0/+ positief; 0/- negatief) verschillen niet noemenswaardig ten opzichte van de autonome ontwikkeling, maar treden in vergelijking met de autonome ontwikkeling versneld op.

De maatregelen gericht op natuur hebben positieve en negatieve neveneffecten. De ontwikkeling van het laagveenmoeras draagt positief bij aan de landschappelijk identiteit. Wel worden mogelijk cultuurhistorische structuren plaatselijk aangetast. Dit is een negatief effect. De aanpassingen in de verkaveling voor de landbouw hebben mogelijk negatieve effecten op landschap en op natuur. Het bieden van ontwikkelingskansen voor de landbouw heeft positieve effecten op de leefbaarheid en economie van de streek. Neveneffecten van recreatieve ontwikkelingen worden in sterke mate bepaald door de wijze waarop recreatieve aanpassingen worden ingevuld. Recreatie kan plaatselijk onrust voor natuur vergroten. Ook kan door een toename van de recreantenstroom, de drukte op de wegen toenemen. Aanpassingen aan de waterhuishouding kunnen negatieve neveneffecten opleveren op meerdere vlakken. Aanvullende mitigerende maatregelen kunnen deze overlast beperken.

Tabel 2 Neveneffecten

Cluster van maatregelen gericht op het bereiken van de volgende subdoelen	Neveneffecten				
	Natuur	Landschap en cultuurhistorie	Landbouw	Leefbaarheid en economie	Bodem en Water
• Realisatie van verbindingen tussen natuurgebieden en ophef barrières voor de fauna	+	+	0	0/+	0/-
• Ontwikkelen grote eenheid laagveenmoeras	+	+/-	0	-/+	0/-
• Natuurdoeltypen: Jonge verlandingsvegetaties, nat schraalgrasland en bloemrijk grasland)	0/+	0/+/-	0	0	0/-

Cluster van maatregelen gericht op het bereiken van de volgende sub-doelen	Neveneffecten				
	Natuur	Landschap en cultuurhistorie	Landbouw	Leefbaarheid en economie	Bodem en Water
• Achteruitgang weidevogelaantallen halt toe roepen	0/+	0	0	0	0
• Creëren van leefgebied voor specifieke soorten (b.v. otter)	0/+	0/+	0	0	0
• Verminderen verstoringbronnen in natuurgebieden (inclusief recreatievaart opwoelen waterbodems)	+	0	0	0/-	+
• Vergroten oppervlak oogstbaar riet	0/+	+	+	+	0
• Beperken inklinking van het veen	-/0/+	0	0/-	+	0/-
• Realisatie goede waterkwaliteit door extensivering grondgebruik, reductie uitspoeling P en N en sanering ongezuiverde lozingen en riooloverstorten	0	0	0	0	0
• Verbetering kwaliteit bodem in nieuwe natuur en onder water	+	0	0	+	+
• Waterberging in natuurgebieden	0/+	0/+	0/-	0	+
• Terugdringen gebiedsvreemd water	0/+	0	0	0	0
• Terugdringen verdroging Wieden Weerribben	0/+	0/-	0	0	0/+
• Ontwikkelingskansen landbouw	0	0/-	+	+	0
• Verbetering waterhuishouding en verkaveling voor de landbouw	0/-	0	+	+	+
• Verbeteren verkeersveiligheid	0	0	0/+	0/+	0
• Verbeteren ontsluiting voor recreatie	-	0	0	+	0
• Intensieve recreatie aan de randen, extensief in de kern	+	0	0	0	0
• Ontwikkeling recreatieve voorzieningen	-	-/+	0/-	+	0
• Versterken landschappelijke structuur en identiteit per deelgebied	+	+	0	+	0

Is het Basisalternatief ook het meest milieuvriendelijk?

Bij het opstellen van een MER is het van belang een meest milieuvriendelijk alternatief te formuleren (MMA). Het MMA moet realistisch zijn en resulteren in de meest positieve en minst negatieve milieueffecten. Het Basisalternatief kan zowel vanuit het doelbereik als neveneffecten grotendeels worden aangemerkt als MMA. Sommige doelen kunnen echter met het Basisalternatief niet volledig worden gehaald. Dit heeft vooral te maken met onvoldoende sturingsmogelijkheden vanuit de landinrichting en elkaar tegenwerkende doelen. Zo slecht het Basisalternatief niet alle barrières voor de fauna, wegens beperkte financiële middelen. Ook is de beïnvloedingsruimte ten aanzien van het waterpeilbeheer relatief beperkt. Daarom kan de inklinking (bodemdaling) van het veen niet overal worden tegengegaan. Ten slotte gaat de verbetering van de waterkwaliteit traag. De taak voor het waterkwaliteitsbeheer ligt nadrukkelijk bij Waterschap Reest en Wieden. Waar mogelijk zal de Landinrichting op het uitvoeringsprogramma van het waterschap inspelen en dit ondersteunen.

Enkele doelen kunnen nog verder worden versterkt (in plaats van een '7' een '9'). Voor die onderdelen waar aanvullend milieuwinst kan worden geboekt, zijn zogenaamde varianten ontwikkeld. Het MMA legt het accent op het verder realiseren van de kwalitatieve doelstellingen. De Landinrichtingscommissie heeft nog geen keuze gemaakt voor de uitvoering van deze varianten. Deze keuzen worden gemaakt bij de plannen voor de uitvoeringsmodules en zijn mede afhankelijk van externe financieringsbronnen.

- Variant: 'volledig opheffen van barrières'

Het MMA gaat uit van het volledig realiseren van een aangesloten laagveenmoeras, waar geen barrières zoals wegen meer aanwezig zijn voor fauna. Wegen worden hiervoor op poten gezet. Wel kan de Landinrichting één extra barrière opheffen door de inrichting van een natuurgebied bij de Hevenweg. Hierover heeft de Landinrichtingscommissie nog geen keuze gemaakt.

- Variant: 'verbetering waterkwaliteit in Rond De Weerribben'

Deze variant verbetert de waterkwaliteit in het deelgebied Rond De Weerribben door scheiding van waterstromen voor natuur en landbouw. De realisatie van deze variant valt niet binnen de mogelijkheden van de Landinrichtingscommissie. Waterkwaliteitsbeheer valt onder de verantwoordelijkheid van Waterschap Reest en Wieden.

- Variant: 'vervallen oogstbaar riet'

Het realiseren van 250 ha oogstbaar riet is een doelstelling van de landinrichting. Oogstbaar riet vergt een waterregime dat strijdig is met bepaalde natuurdoelen. Daarom is het opheffen van oogstbaar riet aangegeven als variant die voorziet in het MMA.

- Variant 'op boezempeil brengen van nieuwe natuur'

Het op boezempeil brengen van de nieuwe natuur kan in sterke mate bijdragen aan de realisatie van (natte) natuurdoelen. Deze variant is echter niet gekozen door de Landinrichtingscommissie, omdat dit een aanzienlijke stijging van de transportbewegingen en kosten met zich meebrengt.

- Variant: 'watergoed'

De variant 'watergoed' draagt bij aan de identiteit van het landschap en aan de realisatie van natuurdoelen. Naar idee van Herman de Vries, kunstenaar en bioloog, wordt Wetering-Oost ingedeeld in blokken. Door het graven, dan wel ophogen van de vakken ontstaat er een blokkenpatroon met open water, riet, moeras, ruigten. De indeling van het patroon wordt willekeurig bepaald met een dobbelsteen. De landinrichting heeft nog geen keuze gemaakt voor de inrichting conform Watergoed of volgens het Basisalternatief. Voor de meerkosten voor het watergoed ontwerp dient gezocht te worden naar aanvullende financieringsbronnen.

- Variant: 'aanpassen waterbeheer Vollenhove'

Deze variant draagt bij aan het versterken van de landschappelijke kwaliteit en waterberging. Uitgangspunt is de herinrichting van de korte beken in de gletsjerdalen. Nader onderzoek moet de mogelijkheid om deze variant te realiseren uitwijzen.

Weten we genoeg voor de besluitvorming?

Bij het opstellen van het MER was veel informatie beschikbaar. Maar voor sommige onderwerpen waren er nog leemten in de kennis. Zo bestond bij het opstellen van het MER onduidelijkheid over de beschikbare externe financiering voor de uitvoering van maatregelen. Daarnaast heeft verandering van waterpeilen invloed op de grondwaterstroming. Het effect op het grondwater is op basis van de beschikbare gegevens niet te kwantificeren Dit is leemte in kennis. Ten slotte zijn het Raamplan en het MER gebaseerd op de huidige inzichten ten aanzien van beleid, wet- en regelgeving. Met name ten aanzien van de doorwerking op Europees niveau is er onvoldoende inzicht.

De gesignaleerde leemten in kennis staan de besluitvorming op hoofdlijnen niet in de weg.

Wat gaat er nu verder gebeuren?

Het Raamplan Strategisch Groenplan Noordwest Overijssel en het milieueffectrapport worden beoordeeld door de provincie Overijssel. Daarna legt de provincie de plannen ter visie. Het milieueffectrapport wordt vervolgens door de Commissie voor de milieueffectrapportage getoetst op de wettelijke eisen, juistheid en volledigheid. Bij de beoordeling worden de binnengekomen inspraakreacties en de aanvullende vragen van de Commissie betrokken.

Vervolgens neemt de provincie een besluit over de ingebrachte bezwaren en stelt het plan vast. Het vastgestelde Raamplan / MER is de basis voor het opstellen van de uitvoeringsmodules. Ook deze worden de komende jaren door de provincie vastgesteld. Bij de monitoring van de optredende effecten wordt grotendeels aangesloten bij de bestaande monitoring- en evaluatieprogramma's van de provincie.

1 Waarom dit rapport?

1.1 Aanleiding

Gedeputeerde Staten van Overijssel zijn voornemens een beslissing te nemen over het ontwerp Raamplan Landinrichting Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel [27]. Daarmee vindt invulling plaats van een belangrijk deel van het Gebiedsperspectief voor Noordwest Overijssel.

Het ontwerp Raamplan is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Landinrichtingscommissie van het Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel. Deze commissie is in 1997 ingesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel. De opdracht was om samen met bestuurders en inwoners van het gebied een landinrichtingsplan te ontwerpen dat voldoet aan de doelstellingen uit het Gebiedsperspectief. Dit plan zou moeten aangeven hoe invulling van de nieuwe natuurgebieden, de reservaatgebieden, de 250 ha recreatie en eventueel waterwinning gaat plaatsvinden. Gevraagd werd om aan te geven in welke mate de *agrarische structuur in het gebied verbetert en hoe de leefbaarheid van het gebied toeneemt* [21].

Voor de vaststelling van het ontwerp Raamplan door de provincie en uitvoering daarvan wordt de procedure volgens de Landinrichtingswet gevolgd. In het Raamplan wordt deze procedure toegelicht.

Ter ondersteuning van genoemd besluit is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De belangrijkste effecten voor natuur en milieu zijn op een rij gezet. Het detailniveau is afgestemd op het uitwerkingsniveau van het ontwerp Raamplan.

Het MER is niet afzonderlijk van het ontwerp Raamplan leesbaar.

Een evaluatieprogramma is opgenomen om bij de concretisering van de plannen en tijdens de realisatie van de maatregelen na te gaan of effecten daadwerkelijk overeenkomen met de in dit MER geschetste verwachtingen.

1.2 Situering op hoofdlijnen

Kaart 2 in het bijlagenrapport geeft de gebiedsgrenzen van het Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel. Het grootste deel ligt in de gemeente Steenwijkerland; Zwartsluis en omgeving behoort tot de gemeente Zwartewaterland. Waterschap Reest & Wieden verzorgt het beheer van water en waterkeringen.

De natuurreservaten van De Weerribben, eigendom Staatsbosbeheer, en de Wieden eigendom Natuurmonumenten omvatten ongeveer 7.000 hectare van dit gebied. Rondom de Wieden en De Weerribben liggen landbouwpolders.

De oppervlakte van de landinrichting Noordwest Overijssel is 19.475 ha. Een indeling in de volgende vier gebieden wordt aangehouden (zie kaart 2 in bijlage en kaart 1 van het Raamplan):

- Deelgebied Scheerwolde : 4.450 ha;
- Deelgebied Rond De Weerribben : 4.285 ha;
- Deelgebied Blokzijl-Vollenhove : 3.440 ha;
- Deelgebied Wieden-Weerribben : 7.300 ha.

1.3 Besluitvorming

Startnotitie en richtlijnen

De procedure voor de m.e.r.¹ is in 1998 gestart, met de publicatie van de startnotitie [9]. Hierin staat het voornemen van de initiatiefnemer om een oplossing te zoeken voor de problematiek in het gebied. De startnotitie bevat een beschrijving van de huidige situatie, de problemen en de te verwachten ontwikkelingen in de toekomst. Daarnaast zijn de doelen en een visie op de gewenste ontwikkeling uiteengezet. De startnotitie geeft een indicatie van de te onderzoeken aspecten in het MER. Het heeft ter inzage gelegen en een ieder heeft daarop kunnen reageren.

Aan de hand van de startnotitie, de inspraakreacties en de advisering door de wettelijke adviseurs en de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie-m.e.r.) [6], heeft het Bevoegd Gezag in januari 1999 de Richtlijnen voor het MER vastgesteld (bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten Provincie Overijssel). Met deze Richtlijnen is de breedte, diepgang en de aanpak van de milieu-informatie die in het MER wordt opgenomen, vastgelegd [36].

Concept Raamplan en concept MER

In 2002 is een Concept Raamplan [27] en concept MER opgesteld. Het Concept Raamplan wordt beschouwd als een voorontwerp Landinrichtingsplan volgens de Landinrichtingswet. Samen met het Concept Raamplan heeft het concept MER van 20 mei 2003 tot 20 augustus 2003 ter inzage gelegen. Tegelijkertijd is het in die periode voor toetsing aan de Commissie voor de milieueffectrapportage aangeboden. De Commissie heeft een aantal aanvullende vragen geformuleerd. Deze aanvullende vragen zijn opgenomen in bijlage 7.

Ter vervanging van het eerder opgestelde MER is dit voorliggend document opgesteld. Dit MER vervangt het concept MER en geeft hiermee een nadere uitwerking van de vragen van de Cie-m.e.r..

Ontwerp Raamplan en definitief MER

De Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Overijssel leggen het Ontwerp Raamplan en het MER ter visie. Tevens worden deze documenten ter toetsing aan de Commissie voor de milieueffectrapportage aangeboden.

GS stelt vervolgens het definitief MER vast, alsmede het Ontwerp Raamplan. Op dit besluit van GS is bezwaar mogelijk bij de provincie.

Uitvoeringsmodules

Na de vaststelling van het raamplan gaat er een uitvoeringsperiode van ongeveer 10 jaar in. De uitvoering gebeurt aan de hand van uitvoeringsmodules die aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd om vast te stellen.

¹ m.e.r. = de procedure van milieueffectrapportage
MER = het milieueffectrapport

Een uitvoeringsmodule is een verdere uitwerking van een deel van het Ontwerp Raamplan dat in vier jaar kan worden uitgevoerd.

Evaluatie

Als de maatregelen uit het Ontwerp Raamplan zijn uitgevoerd, moeten de feitelijk optredende milieugevolgen vergeleken worden met de effecten zoals deze in het MER zijn voorspeld. Dit wordt opgenomen in een *evaluatieprogramma*. Hoofdstuk 6 gaat hier nader op in.

1.4 Aanpak, opzet en leeswijzer

Dit rapport biedt informatie die relevant is voor de besluitvorming door GS over genoemd ontwerp Raamplan [27]. De keuzen zijn afgestemd in het Gebiedsperspectief en bijgaande bestuursovereenkomst [20]. Daarbij ligt de begrenzing van de ruimtelijke functies vast. De set maatregelen wordt gezien als het Basisalternatief dat op milieuvriendelijkheid wordt getoetst. De beschrijving van de maatregelen is opgenomen in het ontwerp Raamplan. Het is aan te bevelen eerst het ontwerp Raamplan te lezen.

Onderdeel van dit rapport is de rapportage van het zoekproces naar oplossingsvarianten die mogelijk gunstiger zijn vanuit het perspectief van natuur en milieu. De oplossingen die milieuvriendelijker zijn ten opzichte van het Basisalternatief zijn vervolgens opgenomen in het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA). Tot slot is verantwoord waarom bepaalde varianten niet zijn opgenomen in het voorkeursalternatief zoals dat in het ontwerp Raamplan is gepresenteerd.

MER gericht op landinrichting

Dit MER geeft geen integrale effectbeschrijving van de maatregelen die binnen het Gebiedsperspectief worden opgepakt. Conform afspraken met de provincie en in het bestuurlijk overleg (zie hoofdstuk 2) richt dit MER zich voornamelijk op de maatregelen die onder regie van de Landinrichtingscommissie worden uitgevoerd.

Richtlijnen voor dit MER [36]

Bij de samenstelling van dit MER zijn de vragen en aandachtspunten van de richtlijnen gebruikt als checklist. Op verschillende onderdelen wordt uiteindelijk slechts globaal ingegaan. Meerdere punten gaan namelijk buiten de reikwijdte van het voornemen. Andere punten kunnen pas in detail worden beschreven als de concrete inrichtingsplannen zijn uitgewerkt. In algemene zin is de insteek gekozen informatie te bieden die van belang is voor een verantwoord besluit over het Ontwerp Raamplan. Daarbij is de aandacht met name uitgegaan naar twee punten:

- Waar is sprake van onomkeerbare negatieve effecten die mogelijkkerwijs kunnen worden voorkomen?
- Wat zijn mogelijkheden om het voornemen milieuvriendelijker op te pakken?

Bijlage 6 gaat gedetailleerd in op de Richtlijnen.

Leeswijzer

Het MER is opgebouwd uit zes hoofdstukken.

In dit eerste hoofdstuk is kort ingegaan op de aanleiding en de besluitvorming.

Het tweede hoofdstuk schetst de achtergrond van het Ontwerp Raamplan.

In het proces om te komen tot het Ontwerp Raamplan zijn een aantal tussenstappen gemaakt. Deze zijn door de Landinrichtingscommissie vastgelegd in documenten. Hoofdstuk 2 gaat in op deze documenten en externe invloeden die van invloed zijn geweest. Ten slotte wordt ingegaan op de rol van de Landinrichtingscommissie in het Gebiedsgericht beleid.

Het derde hoofdstuk geeft aan hoe het Basisalternatief tot stand is gekomen. In de fase van Gebiedsperspectief tot Concept Raamplan zijn er binnen de bevoegdheden van de Landinrichtingscommissie maatregelen aangescherpt, toegevoegd en afgevoerd. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het Basisalternatief. Hoofdstuk 3 gaat hier op in. Tevens wordt per deelgebied een gebiedsbeschrijving gegeven en de maatregelen samengevat.

Hoofdstuk 4 beschrijft de belangrijkste kenmerken van het studiegebied en de autonome ontwikkeling (wat gebeurt er in het gebied wanneer de landinrichting niet wordt uitgevoerd). Ook wordt ingegaan op de invloed van het Basisalternatief op de autonome ontwikkeling.

Hoofdstuk 5 gaat in op de milieueffecten van het Basisalternatief. Dit gebeurt aan de hand van de mate van doelbereik en de neveneffecten. Daarnaast worden compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven. Ook wordt het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) beschreven.

Hoofdstuk 6 bevat ten slotte de belangrijkste leemten in kennis. Ook wordt een aanzet tot een evaluatieprogramma gegeven.

2 Achtergrond Ontwerp Raamplan

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk schetst de achtergrond van het Ontwerp Raamplan.

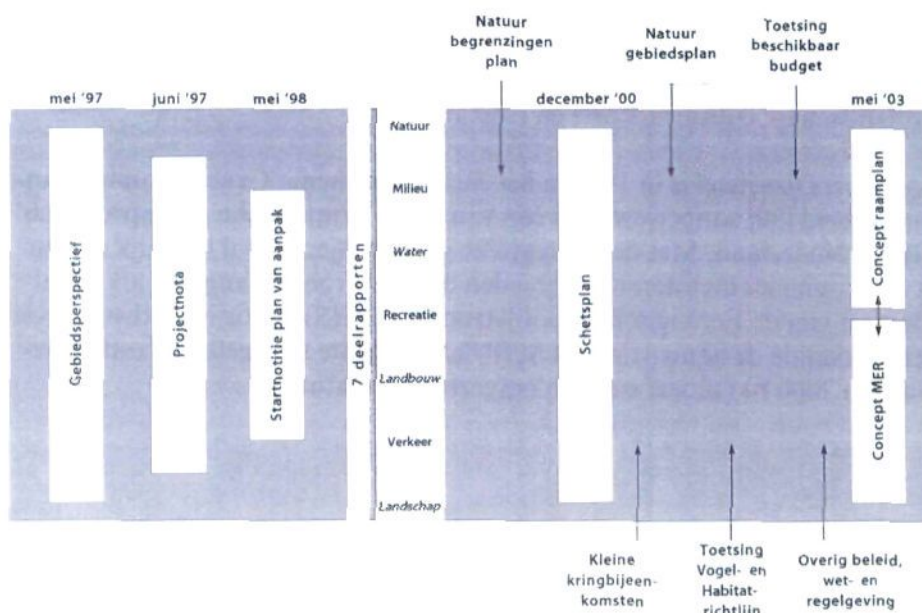
De basis voor het Ontwerp Raamplan is het Gebiedsperspectief dat in 1996 door de provincie Overijssel is opgesteld [20]. De planvorming van de landinrichting Noordwest Overijssel wordt gekenmerkt door een stapsgewijze opzet waarbij interactie met streek en instanties een belangrijke voorwaarde was. De tussenstappen van de Landinrichtingscommissie zijn vastgelegd in een aantal documenten die tussenstappen in het proces markeren. Deze documenten zijn weergegeven in de grijze balk in figuur 2.1. Daarnaast heeft o.a. nieuw beleid, wet- en regelgeving invloed gehad op de inhoud van het uiteindelijke Ontwerp Raamplan. Deze zijn in figuur 2.1 weergegeven als blokken buiten de grijze balk.

Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende documenten en externe invloeden in het proces tussen Gebiedsperspectief en Ontwerp Raamplan.

Gedurende het proces van Gebiedsperspectief [20], Projectnota [21], Schetsplan [37] en Concept Raamplan [27] zijn er binnen de bevoegdheden van de Landinrichtingscommissie maatregelen aangescherpt, toegevoegd en afgevoerd. Dit is zo veel mogelijk tot stand gekomen in samenspraak met instanties, belangengroepen en de streekbewoners. Hoofdstuk drie gaat hier nader op in.

Paragraaf 2.2 gaat in op de relevante rapportages. Vervolgens gaat paragraaf 2.3 in op de externe invloeden en interacties. Paragraaf 2.4 gaat in op de rol van de landinrichting en de reikwijdte van mogelijkheden van de landinrichting. In paragraaf 2.5 wordt toegelicht waarom in dit MER van een basisalternatief wordt uitgegaan.

Figuur 2.1 Van Gebiedsperspectief naar Concept Raamplan/ Concept MER

Toelichting op de procedure landinrichting

Sinds de Landinrichtingswet uit 1985 is er onderscheid tussen herinrichting, ruilverkaveling en een aantal afgeleide vormen. Belangrijkste verschil is dat een plan voor herinrichting wordt vastgesteld door GS van de provincie. Bij ruilverkaveling wordt gestemd door de gezamenlijke eigenaren.

De procedure om te komen tot een plan voor herinrichting of ruilverkaveling is vastgelegd in deze landinrichtingswet. Eerste stap is plaatsing op het voorbereidingsschema, waarna een projectnota wordt opgesteld door de provincie.

Daarin staan de doelen voor de landinrichting beschreven. Voor het decentralisatieakkoord, halverwege de jaren '90, lagen de taken van de provincie bij de Centrale Landinrichtingscommissie. Daarvoor stelde het ministerie voor elk project ook deeladviezen op voor bijvoorbeeld landbouw, natuur en recreatie.

Vervolgens werd een voorontwerp landinrichtingsplan opgesteld, wat na de inspraak werd uitgewerkt in een ontwerp landinrichtingsplan. Indien MER-plichtig, had het voorontwerpplan veelal de status als MER.

Na de decentralisatie zijn de planvoorbereidende taken bij Dienst Landelijk Gebied komen te liggen, in opdracht van provincie. Landinrichtingsprojecten worden sinds deze periode interactief (in samenspraak met instanties en bewoners) opgesteld. Eind jaren '90 is met de actie Drieslag getracht, voorbereidend op een nieuwe landinrichtingswet, de procedures te vereenvoudigen. Sinds de Drieslag worden er geen plannen met langlopende verplichtingen afgesloten. Er worden nu raamplannen opgesteld, globaler en strategischer van opzet dan de landinrichtingsplannen. Verplichtingen voor het uitvoeren van werken worden aangegaan middels modules met een looptijd van maximaal 4 jaar. Ook het inzetten van het wettelijk instrumentarium (plan van toedeling, korting, onteigening, etc.) wordt geregeld in modules.

2.2 Rapportages opgesteld voorafgaand aan Ontwerp Raamplan

Deze paragraaf beschrijft in chronologische volgorde de relevante documenten die voorafgaand aan het Ontwerp Raamplan zijn opgesteld.

2.2.1 Gebiedsperspectief [20]

In het Natuurbeleidsplan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd. Hierin is vastgelegd dat de natuurverbinding tussen de Rottige Meenthe in zuid Friesland en de Oldematen in Staphorst een versterking moet ondergaan om de natuur tot een optimale ontwikkeling te laten komen. Noordwest Overijssel moet een belangrijke schakel worden in een breder nationaal ecologisch netwerk dat loopt van de provincie Zeeland tot Friesland.

De Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening noemt deze ecologische verbinding de **natte as**. Deze dient robuust vorm te krijgen en niet alleen het ecologische netwerk versterken, maar dient ook een functie te hebben voor waterbeheer, landschap, cultuurhistorie en recreatie.

Noordwest Overijssel is in 1993 in het Structuurschema Groene Ruimte van de rijksoverheid [39] aangewezen als één van de 17 'strategische groenprojecten' (SGP) in Nederland. Met de strategische groenprojecten wil het Rijk samen met de provincies investeren in gebieden die van groot belang zijn als vitaal onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor Noordwest Overijssel betekende de aanwijzing als SGP dat een grote hoeveelheid landbouwgrond (ca 2000 ha) moest worden omgezet naar natuur.

Om de ontwikkeling van nieuwe natuur in samenhang met andere functies te realiseren, is in 1996 een Gebiedsperspectief opgesteld en vastgesteld door overheden en maatschappelijke organisaties uit het gebied. In 1998 volgde de ondertekening van een Bestuursovereenkomst, waarin partijen zich hebben verplicht de doelen uit het Gebiedsperspectief te realiseren.

Dit Gebiedsperspectief bouwt voort op rijksbeleid en provinciale plannen en geeft een vertaling van dit beleid specifiek voor Noordwest Overijssel. Dit beleid is weergegeven in paragraaf 2.3. Daarnaast zijn de beleidswensen van andere overheden en de wensen van belanghebbende organisaties meegenomen.

Door een aantal zaken in onderlinge samenhang uit te voeren, kunnen de bestaande knelpunten rond de thema's natuur, landschap, landbouw, visserij, rietteelt, recreatie, leefbaarheid, milieu en water worden aangepakt. Bovendien kan de economische structuur verbeteren en de leefbaarheid op peil blijven.

Hoofddoelstellingen van het gebiedsgericht beleid zijn:

- Landbouw: ontwikkelen van een duurzame en concurrerende landbouw, waarin boeren hun brood kunnen verdienen en het milieu minimaal wordt belast.
- Natuur: het vergroten, verbinden en verbeteren van de bestaande natuurgebieden (Wieden en Weerribben) tot een groot samenhangend en ecologisch duurzaam laagveenmoerasgebied.
- Landschap: het versterken van de landschappelijke structuur in Noordwest Overijssel met behoud van cultuurhistorische elementen.
- Recreatie en toerisme: het ontwikkelen van een duurzame recreatie (mede ter compensatie van werkgelegenheidsverliezen in de agrarische sector), die voldoet aan de recreatiebehoeften van de eigen inwoners en de van elders komende recreant. Duurzame recreatie sluit aan bij de natuurlijke kwaliteiten van het gebied en berokkent geen schade aan andere functies.
- Waterhuishouding: het realiseren van een veerkrachtig en duurzaam watersysteem.
- Regionale economie en werkgelegenheid: het realiseren van een duurzame en gezonde economische ontwikkeling.
- Leefbaarheid (wonen, werken en bereikbaarheid): het verbeteren van de sociale kwaliteit en het welzijn in het gebied; voldoende huisvestingsmogelijkheden en de aanwezigheid, spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen; participatie van bewoners in de samenleving, het voorkomen van overlast van recreatieverkeer en schade aan andere functies.

De realisatie van het gebiedsgericht beleid staat onder verantwoordelijkheid van het bestuurlijk overleg Noordwest Overijssel, waarbij diverse partijen onder regie van de provincie zijn betrokken. Middels meerjaren uitvoeringsprogramma's wordt invulling gegeven aan het bereiken van een groot aantal doelstellingen. Diverse partijen, met name provincie, gemeenten, waterschap, regio IJssel-Vecht en terreinbeheerders zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van het beleid. Daarbij wordt geput uit eigen middelen en worden diverse subsidiemogelijkheden aangeboord.

2.2.2 Projectnota [21]

Start van de landinrichting vormde de in 1997 door provincie opgestelde Projectnota. Daarin heeft zij het vigerend rijks- en provinciaal beleid en het Gebiedsperspectief vertaald naar doelen voor de landinrichting.

2.2.3 Startnotitie / Plan van aanpak [9]

De procedure voor de m.e.r is in 1998 gestart, met de publicatie van de startnotitie. De startnotitie beschrijft de huidige situatie, de problemen en de te verwachten ontwikkelingen in de toekomst. Daarnaast zijn de doelen en een visie op de gewenste ontwikkeling uiteengezet. De startnotitie geeft een indicatie van de te onderzoeken aspecten in het MER.

2.2.4 7 deelrapporten [1, 2, 3, 4, 5, 15, 22]

In 1999 hebben zeven deelteams (met daarin vertegenwoordigers vanuit de betrokken instanties, mensen uit de Landinrichtingscommissie en mensen van DLG) sectorale achtergronddocumenten voor water [5], milieu [2], landschap [15], landbouw [1], natuur [3], recreatie [22] en verkeer [4] opgesteld. Daarin zijn de knelpunten beschreven en oplossingsrichtingen en ideeën aangedragen op basis van sectorale visies.

2.2.5 Schetsplan [37]

De plannen uit de zeven achtergronddocumenten zijn grotendeels samengevoegd tot het Schetsplan Landinrichting. Begin 2001 is het Schetsplan in het gebied toegelicht.

In 2002 is het Schetsplan verder uitgewerkt tot een Concept Raamplan en is een *concept MER opgesteld. In deze periode is in overleg met betrokken instanties* bepaald wat onder verantwoordelijkheid van de landinrichting valt, en wat door derden dient te worden opgepakt. Voor een aantal zaken is de landinrichtingcommissie niet verantwoordelijk. Deze onderdelen, bijvoorbeeld de Gele - Vlekken (recreatieve ontwikkelingsgebieden), de wegen op poten en rondwegen zijn niet op de Raamplankaart geplaatst. Bijlage 8 geeft een overzicht van de belangrijkste overwegingen. Voor meer informatie wordt verwezen naar het Ontwerp Raamplan.

2.2.6 Concept Raamplan en Concept MER

De effecten en kosten van de voorgenen maatregelen zijn in concepten van het Raamplan en het MER uitgewerkt en besproken in verschillende werkbijeenkomsten met diverse instanties en de Landinrichtingscommissie. Ook is in deze periode intensief gesproken met instanties en belangengroepen over de voorgenen plannen. Dit proces heeft uiteindelijk geleid tot het Concept Raamplan.

2.3 Externe invloeden

Deze paragraaf beschrijft de externe invloeden die invloed hebben gehad op de inhoud van het Ontwerp Raamplan.

Natuurbegrenzingsplan Noordwest Overijssel [7]

Dit plan geeft een eerste begrenzing van de natuurgebieden in Noordwest Overijssel. In 2001 is dit plan vervangen door het natuurgebiedsplan/beheersgebiedsplan [17].

Natuurgebiedsplan/beheersgebiedsplan Kop van Overijssel, 2001 [17, kaart 1]

Dit plan vervangt het eerder verschenen Natuurbegrenzingsplan Noordwest Overijssel [7]. Het bestaat uit twee onderdelen: het natuurgebiedsplan voor nieuwe natuur en het beheersgebiedsplan voor de ruime jas gebieden voor weidevogels, botanisch beheer en akkers. Dit plan is de uitwerking van een deel van de EHS. Dit Natuurgebiedsplan is na de bijbehorende inspraakprocedure vastgesteld door Gedeputeerde Staten in 2001.

De kern van de EHS bestaat uit een samenhangend stelsel van bestaande bos- en natuurgebieden (Weerribben, Wieden, Woldberg en de Eese) en verbindingzones, die de verschillende onderdelen met elkaar verbinden. Het Natuurgebiedsplan streeft naar een samenhangend duurzaam stelsel voor bos- en natuurgebieden en versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de kop van Overijssel.

Dit plan geeft voor de verschillende delen van Noordwest Overijssel aan welke natuurdoeltypen worden gerealiseerd in de verschillende nieuwe natuurgebieden. Dit betreft grotendeels doeltypen van het laagveengebied en de hogere zandgronden. In bijlage 9 en op kaart 1 zijn de verschillende natuurdoeltypen voor de gebieden weergegeven.

Kleine kringbijeenkomsten, 2001

Tijdens kleine kringbijeenkomsten hebben ca. 200 mensen in groepjes van 10 personen gereageerd op het Schetsplan. Met de kleine kringbijeenkomsten is een creatief proces afgerond van oplossingsrichtingen en ideevorming. Bijlage 1 van het Concept Raamplan geeft een samenvatting van deze reacties.

Vogel- en Habitatrichtlijn [31]

Grote delen van Noordwest Overijssel zijn aangewezen als beschermingsgebied in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn (kaart 10). Doel van deze twee Europese richtlijnen is het leefgebied van diverse soorten zo goed mogelijk te beschermen. Op grond van de Vogelrichtlijn zijn de Wieden en De Weerribben aangewezen als speciale beschermingszone. Daarnaast vallen deels het Leeuwtveld en de Barsbekerbinnenpolder deels onder deze zone. Onder de aanwijzingen in het kader van de habitatrichtlijn zijn de Wieden en Weerribben geheel opgenomen. Nieuwe plannen of projecten in of in de nabijheid van speciale beschermingszones moeten worden getoetst volgens het in artikel 6 lid 3 en 4 van de Habitatrichtlijn opgenomen afwegingskader (zie bijlage 3).

Beschikbaar budget

In de loop van het proces is meer helderheid ontstaan over het beschikbaar budget voor de landinrichting. Bepaalde maatregelen zijn hierdoor gewijzigd of komen te vervallen.

Overig beleid, wet- en regelgeving

- **Europees beleid**

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft kaders voor het waterbeleid van de lidstaten [42]. Dit beleid is erop gericht het aquatische milieu, inclusief het grondwater voor verdere achteruitgang te behoeden door lozingen en emissies te verminderen. Ook wordt het duurzaam gebruik van water bevorderd door bescherming van de beschikbare waterbronnen te stimuleren.

De beleidsplannen in Nederland aansluitend op de KRW worden op dit moment ontwikkeld. Hierbij gaat het om systeembeschrijvingen van de stroomgebieden. Een monitoringsnota voor oppervlaktewater is gereed.

- **Rijksbeleid**

Het rijksbeleid is neergelegd in verschillende nota's die veelal zijn vertaald in het Gebiedsperspectief. Daaronder vallen de 4^e Nota Ruimtelijke Ordening Extra, Structuurschema Groene Ruimte [39] en 3^e Nota Waterhuishouding. Recentelijk zijn er diverse nieuwe nota's verschenen en of vastgesteld, waaronder de 4^e Nota Waterhuishouding [45] en het 3^e Milieubeleidsplan [47], de Nota Belvedere [38] en de 3^e Architectuurnota. Tevens wordt gewerkt aan de 5^e nota ruimtelijke ordening [48] en de 2^e Structuurschema Groene Ruimte [44].

Voor zover relevant is dit beleid meegenomen in het ontwerp Raamplan. Ook bepalend zijn de nieuwe Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet.

- **Beleid andere overheden**

Op provinciaal niveau zijn het Streekplan [46], het Waterhuishoudingsplan [33] en het Milieubeleidsplan [49] uit 2000 bepalend.

Het waterschap heeft haar beleid vastgelegd in een Waterbeheerplan [32]. Het waterschap stelt voor haar beheersgebieden waterverbeteringsplannen op die middels waterbesluiten worden bekrachtigd. Gestart is met het Water op maat project, waarbij een nieuw waterbesluit voor de boezem wordt vastgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met het Waterbeleid 21^e eeuw [43]. Ook voor de omliggende polders worden waterbesluiten opgesteld.

Gemeentelijke bestemmingsplannen zijn bepalend voor ruimtelijke ontwikkelingen. Momenteel worden de bestemmingsplannen buitengebied van de gemeente Steenwijkerland herzien. De gemeente is bezig met het opstellen van een landschapsonwikkelingsplan en een beleidsplan Recreatie en Toerisme.

In de Kop van Overijssel wordt ook gewerkt aan het uitvoeren van het Duurzaam Veilig beleid voor wegen. Diverse wegbeheerders en belanghebbende instanties (met name gemeente en provincie) voeren projecten uit ter verbetering van de verkeersveiligheid.

In het Afstemmingsplan recreatie en natuur voor de natuurgebieden Weerribben en Wieden [13] wordt aangegeven op welke wijze recreatief medegebruik van natuurgebieden mogelijk is. In bijlage 10 is in schema het geheel samengevat. Per deelgebied is uitgewerkt welke maatregelen op verschillende momenten in het proces vorm gekregen hebben.

2.4 De rol van landinrichting in het gebiedsgericht beleid

Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat het gebiedsgericht beleid gebaseerd is op een breed beleidskader. De landinrichtingscommissie is de afgelopen jaren de eerste partij geweest om hier verder vorm aan te geven. Deze paragraaf gaat in op de instrumenten die de landinrichtingscommissie daarvoor kan inzetten en de partijen waarmee de landinrichtingscommissie samenwerkt. Tot slot komt de speciale plek van de Gele Vlekken aan de orde.

De Landinrichtingscommissie voert een deel van het gebiedsgericht beleid uit. Kenmerkend voor landinrichting is de verwerving, uitruil en inrichting van gronden. De Landinrichtingswet schrijft een procedure voor van planvoorbereiding en -uitvoering. Met een verkavelingsprocedure kan niet alleen door ruil de verkaveling worden verbeterd, maar ook gronden worden vrijgemaakt voor andere functies.

Er zijn een aantal beperkingen aan het instrumentarium. Zo zijn middelen vaak begrensd. Landinrichting kent een subsidiekader voor het uitvoeren van werken. Veelal zijn daarbij de bijdragen van derden noodzakelijk. Voor de realisatie van de landinrichting Noordwest Overijssel is ca. € 20 miljoen beschikbaar gesteld door het Rijk. Landinrichting is een proces waar integraal een gebied wordt benaderd. Dit levert vaak raakvlakken met overige ontwikkelingen in het landelijk gebied, maar waar de Landinrichtingscommissie niet verantwoordelijk voor kan zijn. Paragraaf 4.4 beschrijft de invloed van het Basisalternatief op de autonome ontwikkeling.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de samenwerkende partijen en de ontwikkeling van de zogenaamde Gele Vlekken.

2.4.1 Samenwerkende partijen

Naast de Landinrichtingscommissie zijn er verschillende andere partijen die een rol spelen bij de uitvoering van het Gebiedsperspectief en/of met de landinrichting samenhangende activiteiten:

- Waterschap Reest en Wieden: beleid en uitvoering waterkwantiteit en kwaliteitsbeheer;
- Gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland: ruimtelijke vraagstukken, verbetering leefbaarheid, beleid en uitvoering gemeentelijk verkeers- en recreatiebeleid;
- Provincie: ruimtelijk beleid, milieu-, natuur- en waterbeleid, cultuurbeleid, uitvoering provinciaal beleid, verkeers- en vaarwegen.;
- Natuurbeherende organisaties: Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten;
- DLG: Secretariaat Landinrichtingscommissie en grondverwerving;
- Particuliere sector: waterbedrijf Vitens;
- Ondernemers en bewoners van het gebied.

2.4.2 Gele Vlekken

Speciaal worden hier de zogenoemde Gele Vlekken genoemd. De Gele Vlekken zijn aangewezen locaties voor grootschalige recreatieve ontwikkeling. De ontwikkeling van deze locaties is mede van belang voor vervangende werkgelegenheid.

De ontwikkeling van deze locaties ligt niet binnen de mogelijkheden van de Landinrichting. In het proces tussen het Schetsplan en het Concept Raamplan zijn de Gele Vlekken daarom 'weggevalen'. Gezien de grootschaligheid van de ontwikkelingen, zal de ontwikkeling Gele Vlekken zeker invloed hebben op het natuurlijk en leefmilieu in Noordwest Overijssel. De ontwikkeling zal in nauw samenspraak gebeuren met de hierboven genoemde verantwoordelijke partijen.

Het Streekplan en het Gebiedsperspectief Noordwest Overijssel scheppen het kader voor de ontwikkeling van de Gele Vlekken. Bij de verdere planning zal het Afstemmingsplan Recreatie en Natuur voor de natuurgebieden Weerribben en Wieden [13] als uitgangspunt en toetsingskader gehanteerd worden. De ontwikkeling van de Gele Vlekken alsook de activiteiten van de landinrichting zijn in dit plan gepresenteerd ten opzichte van de gewenste natuurdoelen. Door een goede inrichting kunnen de mogelijke negatieve gevolgen van recreatie op natuur beperkt worden. Het Afstemmingsplan is een goed hulpmiddel bij het beoordelen van de wenselijkheid van recreatieve ontwikkelingen ten opzichte van de beoogde natuurwaarden. Door dit plan te gebruiken als hulpmiddel bij de verdere uitwerking kunnen negatieve effecten op natuur grotendeels worden voorkomen. Na de realisatie zullen optredende effecten meegenomen worden door de provincie in de evaluatie en monitoringsprogramma's.

2.5 Waarom één Basisalternatief

Het proces van Gebiedsperspectief tot Concept Raamplan/Ontwerp Raamplan heeft 6 jaar geduurd. Tijdens dit proces om te komen tot een Raamplan is geprobeerd een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de wensen en verlangens die er in het gebied leven. De verschillende tussenstappen die zijn opgesteld zijn besproken in ambtelijke en bestuurlijke overleggroepen en zijn gecommuniceerd tijdens voorlichtingsavonden en inspraakronden met de bevolking.

Door de inspraak en door de in de tijd gewijzigde inzichten zijn er in de loop van het proces wijzigingen opgetreden. Hierop gaat hoofdstuk 3 nader in. Daarnaast zijn een aantal onderdelen beleidsmatig verankerd door andere partijen. In het Natuurbegrenzingsplan zijn bijvoorbeeld de locaties en oppervlakte nieuwe natuur, inclusief de te realiseren natuurdoelen vastgelegd. *Binnen het kader van de landinrichting zijn hiervoor daarom geen alternatieven ontwikkeld.*

Het verankerde beleid, samen met keuzes die gemaakt zijn, hebben geleid tot het huidige Ontwerp Raamplan.

In een MER worden gewoonlijk verschillende alternatieven opgesteld voor de inrichting, die worden vergeleken op effecten. Het opstellen van nieuwe alternatieven voor het Strategisch Groenproject Noordwest Overijssel is niet realistisch. Een proces van 6 jaar zou daarmee teniet worden gedaan. Daarmee is het Ontwerp Raamplan als Basisalternatief op effecten onderzocht. Omdat de Landinrichting gericht is op het behalen van positieve milieudoelen, kan het Basisalternatief grotendeels worden aangemerkt als het Meest Milieuvriendelijk Alternatief. Verder is in het MER onderzocht op welke onderdelen verdere milieuwinst kan worden behaald. Hiervoor zijn varianten opgesteld.

3 Hoe is het Basisalternatief tot stand gekomen?

3.1 Algemeen

In het Raamplan is het Basisalternatief voor de landinrichting omschreven. Dit Basisalternatief vormt de invulling die de Landinrichtingscommissie geeft aan het Gebiedsperspectief. Zij heeft hiervoor in de afgelopen jaren veel keuzes en afwegingen gemaakt. Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven zijn deze tussenstappen besproken met de betrokken partijen in het gebied tijdens kleine kringbijeenkomsten en inloopavonden. Daarbij zijn deze ook tijdens bestuurlijke overleggen vastgelegd.

De tussenstappen van de Landinrichtingscommissie zijn besproken in hoofdstuk 2 (zie figuur 2.1). Doel van dit hoofdstuk is aan te geven hoe de Landinrichtingscommissie gekomen is van het Gebiedsperspectief tot het Ontwerp Raamplan.

In de volgende paragrafen wordt per deelgebied schematisch voor de verschillende thema's van het Raamplan aangegeven op welke wijze het Ontwerp Raamplan tot stand gekomen is en welke relatie er ligt met het Gebiedsperspectief. Deze schema's geven een samenvatting van het besluitvormingsproces van de Landinrichtingscommissie. De grijs gemarkeerde cellen in de kolom Raamplan vormen het Basisalternatief voor de landinrichting.

De tabellen zijn opgebouwd conform de stappen die de Landinrichtingscommissie in het planproces heeft doorlopen.

De belangrijkste documenten zijn:

- Het Gebiedsperspectief (1997) [20];
- De Projectnota (1997) [21];
- Het Schetsplan (2000) [37];
- Het Concept Raamplan (2003) [27].

Per deelgebied is aangegeven welke maatregelen in welk document zijn opgenomen. Daar waar een – staat is deze maatregel niet opgenomen. De lay-out van het document geeft aan op welk moment de verschillende maatregelen het proces in of uit gekomen zijn.

In de schema's staan oppervlakten van natuurgebieden aangegeven. De onderbouwing hiervan, en de relatie nieuwe natuur en bestaande reservaatgebieden, is opgenomen in bijlage 4.

Voorafgaand aan het schematische besluitvormingsproces is een gebiedsbeschrijving opgenomen. Vervolgens is een samenvatting gegeven van de maatregelen van het Basisalternatief. Deze teksten zijn afkomstig uit het Ontwerp Raamplan.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op deelgebied Scheerwolde (3.2), deelgebied Rond De Weerribben (3.3), deelgebied Vollenhove-Blokzijl (3.3) en deelgebied Wieden-Weerribben (3.4).

3.2 Deelgebied Scheerwolde

3.2.1 Gebiedsbeschrijving

Het deelgebied Scheerwolde is een jong veenontginningsgebied, grenzend aan de kernen Steenwijk en Giethoorn in het oosten en de Wieden en Weerribben in het westen. Het bestaat uit verschillende diepe polders, waaronder de polders Giethoorn, Halfweg, Gelderingen en Wetering-Oost en -West. De polders staan onder invloed van kwel vanaf het Drentsch plateau en de boezem. Openheid, grote boerderijen, strokenverkaveling, vaarten en weteringen zijn kenmerkend. Het is overwegend een melkveehouderijgebied met uitzondering van enkele akkerbouwbedrijven. Centraal aan het Steenwijkerdiep ligt het dorp Scheerwolde.

De opgave voor dit gebied ligt vooral in het verwerven en inrichten van grote oppervlakten nieuwe natuur in combinatie met het verbeteren van de waterhuishouding voor zowel natuur als voor de landbouw. Daarnaast wordt de verkaveling van de landbouw verbeterd.

3.2.2 Samenvatting maatregelen Basisalternatief

Een deel van deze jonge veenontginningspolder wordt ingericht voor natuur; onder meer open water, laagveenmoeras en (oogstbaar) riet. Gebieden als Wetering-Oost en -West, de Beulakerpolder en een deel van de polder Giethoorn worden daarmee belangrijke schakels voor de realisatie van één groot aaneengesloten laagveenmoeras. Voor Wetering-Oost is een variant volgens het idee van Watergoed uitgewerkt, waarbij een blokkenpatroon van open water, riet, moeras en ruigte wordt gecreëerd. Tussen de Wieden en De Weerribben dient er nog 50 ha nieuwe natuur te worden begrensd. Dit komt of ten westen van de Oeverweg, of ten oosten van de Hevenweg. In de Beulakerpolder, die al dan niet op boezempeil komt, is 20 ha aangewezen als proefgebied voor de inrichting van de in totaal 250 ha rietcultuurgebied.

Om de verkaveling te verbeteren wordt er een wettelijk ruilplan opgesteld. Er is ruimte voor 4 boerderijver- of uitplaatsingen en 2 km boerderij insteekwegen en verdichtingswegen. Het waterschap stelt een waterbesluit op, dat de landinrichting zal helpen uitvoeren. Daarnaast zijn er aanvullende collectieve maatregelen om de landbouwstructuur beter aan te passen aan de nieuwe natuur, zoals het verbeteren van de detailontwatering en het vergroten van bewerkings-eenheden.

In de Beulakerpolder komt er een vaarverbinding tussen de te ontwikkelen verblijfsrecreatie en de natuur. Deze komt tussen kanaal Beukers-Steenwijk en de Cornelisgracht. Aan het kanaal Steenwijk-Ossenzijl wordt ter hoogte van de Meenthebrug een insteekhaven voor ca. 20 boten gerealiseerd. Daarnaast kan men op den duur fietsen op nieuw aan te leggen fietspaden, vanaf de Vlodderbrug, via Wetering-Oost en -West, langs het Giethoornse meer tot de Thijssen-gracht.

3.2.3 Totstandkoming Basisalternatief deelgebied Scheerwolde

Zie onderstaande tabellen

Deelgebied Scheerwolde

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Natuur				
160 Ha natuurontwikkeling ten noorden van de Luteynweg, ten westen van Woldlakebos.		Variant watergoed.	+	
Creëren van nieuw open water en groen ten oosten van Meenthebrug (40 ha).	Realisatie van 20 ha natuurontwikkeling ter hoogte van Meenthebrug.	Natuurontwikkeling 58 ha Meenthebrug.	+	
Natuurlijker maken van oevers kanaal Ossenzijl-Meenthebrug.			+	
Ten noorden van kanaal Ossenzijl-Steenwijk kleine stukken natuur aan bestaande stukken toevoegen.		Aan weerszijde kanaal een overgangsgebied en 5 ha rietteelt, overgang naar landbouwgebied door sloot en/of dijk.	+	
Vermindering van de wegzijging in Wieden en Weerribben door verhogen van waterpeil in enkele aanliggende gebieden.			Verhoging waterpeil in aanliggende natuurgebieden.	
Functieverandering van 200 ha landbouwgrond Wetering West naar natuurgebied.	+	160 Ha natuur. Variant watergoed.	160 Ha natuur, (waarvan 35 ha rietcultuur). Variant watergoed is afgefallen, omdat prioriteit gegeven wordt aan verbindingsfunctie en aan de ontwikkeling van watergoed in Wetering Oost.	
Ontwikkeling van nieuwe natuur in polder Giethoorn en Beulakerpolder (230 ha) aan de westkant en de oostkant van het gebied tussen Cornelisgracht en Thijssengracht.	270 Ha natuurontwikkeling.	Moerasvorming 186 ha.	Ontwikkeling van 186 ha nieuwe natuur (waarvan 80 ha rietcultuur) in polder Giethoorn en Beulakerpolder. Tevens 20 ha in Beulakerpolder als locatie voor rietproef. Overige has naar ontwikkeling Gele Vlek.	
Natuurontwikkeling verbinding Wieden-Weerribben.	50 Ha natuurontwikkeling, aansluitend aan natuurkerngebied in voormalige gemeente Brederwiede.	Voor dit gebied een alternatief bij de Hevenweg. Nu bij Leeuwterveld geen drinkwaterwinning plaats vindt biedt dit gebied een goed alternatief voor natuurontwikkeling.	Zoekgebied (50 ha) voor ten behoeve van ecologische verbindingszone in de omgeving van de Oeverweg. Inrichting m.n. moeras en rietcultuur.	
			4 Boerderijverplaatsingen om natuurontwikkeling mogelijk te maken.	
Landbouw				
Verbetering ontsluiting, verkaveling en waterhuishouding van de landbouw in: • Polder Gelderingen; het noordelijk deel van de polder Giethoorn; • Overblijvende landbouw in Wetering Oost, polder Halfweg en Scheerwolde.	+		- Ruimte voor 4 boerderijverplaatsingen voor verkaveling; - Maximaal 2 km aanleg van verdichtingswegen en insteekwegen; - Verbetering landbouwkundige ontwatering middels door waterschap op te stellen waterbesluit voor polder Giethoorn, Halfweg Genderingen en Wetering Oost.	
Wonen, verkeer en recreatie				
Langs Wetering-West en Wetering-Oost komt nieuw fietspad.			Realisatie van nieuwe fietsvoorzieningen: ten gevolge van aanpassing wegen: fietspad Wetering Oost, van Vlodderbrug tot brug Rietweg en Wetering West. Van brug Rietweg tot N333.	
Aandacht voor de ontsluiting over het kanaal Beukers-Steenwijk en de Cornelisgracht.			+	
Voltooiing van fietsverbinding langs kanaal vanaf Meenthebrug naar Steenwijk.				+
Aanleg fietspad ten noorden van de Thijssengracht.				+
Creëren van 30 aanlegplaatsen voor passanten bij Meenthebrug.		Passantenhaven Meenthebrug in samenhang met Vloddervaart.	+	
Aanleg overgangszones tussen bestaande bebouwing en nieuwe natuurgebieden.	-		Bij Meenthebrug aanlegvoorziening voor 20 boten en opwaardering vaarroute Blauwe hand-Steenwijk-Ossenzijl. Aanleg bufferstrook tegen muggenoverlast.	
Inrichting observatiepunt in nieuwe moeras Wetering West voor kanovaarders.	-	Dit observatiepunt maakte deel uit van een recreatiecentrum dat vervallen is om milieuredenen. Recreatieve ontwikkeling verplaatst naar Gele Vlek Scheerwolde.		
Creëren strook oeverrecreatie voor de bewoners van Steenwijk, Tuk en Steenwijkerwold.	-	+	-	Opgenomen in ontwikkeling Gele Vlek Steenwijk.

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
100 Ha ontwikkeling van verblijfsrecreatie in Polder Giethoorn en Beulakerpolder.	+		Opgenomen in ontwikkeling Gele Vlek Giethoorn/ Beulakerpolder.	
Aanleg vaarverbinding tussen Wetering en kanaal Steenwijk Ossenzijl.	-	+ Drie varianten mogelijk: 1. Via Vloddervaart; 2. Via Gele Vlek Scheerwolde (Woldlakebos); 3. Nieuw kanaal graven parallel aan Vloddervaart.	- Geen verbreding of verlegging van de Vloddervaart want: • Er vindt geen ontlasting van Kalenbergergracht plaats; • Bijdrage aan wegzijging uit natuurgebied; • Verstoring natuurwaarden. Niet via noordelijk deel Woldlakebos vanwege mogelijke verstoring van moerasvogels. De varianten hebben een grote recreatieve meerwaarde maar dragen niet bij aan het doel: ontlasting van de Kalenbergergracht.	
Tussen Wetering en kanaal Steenwijk- Ossenzijl komen voorzieningen voor fietsers en wandelaars, zie deelgebied Wieden-Weerribben.	-		+ Recreatief medegebruik Wetering-Oost.	
Een wervend complex realiseren op punt waar vier waterwegen samenkomen bij Steenwijk.	-		Opgenomen in ontwikkeling Gele Vlek Steenwijk.	
Rekening houden met de mogelijkheid van een kleine drinkwaterwinning in de Beulakerpolder.	- Geen winbare locatie bleek uit nader onderzoek (mededeling WMO).			
	Aanleg van surflocaties.		+	
Vestiging van aanlegplaatsen en verblijfsrecreatie bij Scheerwolde. Realiseren van nieuw meer en een jachthaven, verblijfsrecreatie en camping bij Scheerwolde.	Leveren van bijdrage aan de aanleg van open water en infrastructuur voor dag- en verblijfsrecreatie bij Scheerwolde.	Introductie 2 ontwikkelingsalternatieven voor gebied bij Scheerwolde: 1. 70 Ha, waarvan 30 ha huisjes, plus open water, natuur, recreatie; 2. 30 Ha huisjes met recreatieplas.	Realisatie van een parkeerplaats voor 100 auto's, fietspad (afhankelijk van de inrichting) en een informatiepunt. Overige ontwikkelingen bij ontwikkeling Gele Vlek Scheerwolde.	
Polder Giethoorn: Nieuwe vestigingslocaties voor campings.	-			
Aanleg van terrein voor oeverrecreatie tussen Cornelisgracht en Thijssengracht (oostkant).	-			
Aanleg van vaarverbinding en verbredingen in het gebied tussen Thijssengracht en kanaal Beukers-Steenwijk. Hier komen wandel- en fietsvoorzieningen.	Aanleg van vaarverbinding en verbredingen in het gebied tussen Thijssengracht en het Beulakerwilde.		+ De keuze voor wel/niet uitvoeren wordt nog gemaakt in samenhang met de Gele Vlek polder Giethoorn.	
		Ten gevolge van de aanleg van natuurgebieden treedt wateroverlast op op enkele wegen en/of hebben deze wegen een versturende werking. Daarom worden ze afgesloten voor gemotoriseerd verkeer: • Deel van Tussenbroekweg (rond de Weerribben); • Deel van Koningin Julianaweg; • Roerdompweg; • Westelijk deel AF Stroinkweg.	Afsluiten van: • Koningin Julianaweg; • Roerdompweg; • Westelijk deel AF Stroinkweg.	
			Bijdragen aan de inrichting van de volgende wegen als 60 km/uur wegen: • Hoogeweg; • Weg langs Thijssengracht. Deze aanpassing volgt uit natuurontwikkeling in Wetering-Oost en aanpassingen aan de verkeerssituatie.	
		Lutjenweg komt voor reconstructie in aanmerking.	Verbreiding van de Lutjenweg tot 60 km/uur weg	
			Realisatie van fietspad N333 tot Thijssengracht (langs het Giethoornse Meer). Aanleg van wandelpad tussen Wetering en Nederland.	
Landschap				
		Landschappelijke verfraaiing Steenwijker diep en recreatief opwaarderen. Eerder ontbrak aandacht voor landschap.	+	
Beplanting langs de randen, langs de Smalle Weg en de Zuidveenseweg.	-			

3.3 Deelgebied Rond De Weerribben

3.3.1 Gebiedsbeschrijving

Het deelgebied Rond De Weerribben ligt globaal tussen Ossenzijl, Kuinre en Blokzijl, aan de rand van De Weerribben. Het gebied bestaat uit verschillende polders die uitslaan op De Weerribben (Noorderpolder, Blankenhamerpolder) en de Linde (Rondebroek en Buitenpolder, Polder achter Kuinre). In dit voornamelijk open landschap bestaat de landbouw grotendeels uit melkveehouderijbedrijven. Kenmerkend is de kronkelende oude Zuiderzeedijk, waar diverse kolken die de voormalige dijkdoorbraken aangeven. Langs de dijk staan statige boerderijen. Kenmerkend is ook de strokenverkaveling die de veenontginningen aangeeft. Ook de kronkelende dijk en de uiterwaarden van de Linde zijn kenmerken. Het verkavelingspatroon komt hier eerder overeen met dat van het rivierenlandschap. Ten noorden van het kanaal Steenwijk-Ossenzijl ligt het Hagenbroek, een nat gebied op de overgang van het veengebied naar de kleinschaliger pleistocene zandgronden rondom Oldemarkt en Paasloo.

De opgave voor dit gebied is voornamelijk het realiseren van nieuwe natuur, met name de verbinding tussen de Rottige Meente en De Weerribben. Daarnaast worden de landbouwstructuur en de waterhuishouding verbeterd. Centraal staat het waterverbeteringsplan, waarmee zowel de waterhuishouding voor de landbouw alsmede de waterkwaliteit in De Weerribben verbetert.

3.3.2 Samenvatting maatregelen Basisalternatief

Het deelgebied Rond De Weerribben bestaat uit oude ontginningspolders, de rivier de Linde en het overgangsgebied van veen naar zand (Hagenbroek). Bij Ossenzijl wordt een belangrijke ecologische verbinding gemaakt tussen de Rottige Meente en De Weerribben. Daarnaast wordt de polder Roomsloot/Veldhuisweg ingericht, deels voor moerasnatuur en deels voor weidevogels.

De houtwallen- en singelstructuur rondom Hagenbroek wordt gestimuleerd. Uitgangspunt is dat er ca. 5 ha beplanting wordt gerealiseerd op vrijwillige basis.

Om de waterhuishouding te verbeteren wordt tussen Ossenzijl en Blokzijl een nieuw waterbesluit genomen. Om meer water in het gebied te bergen, worden waterlopen verbreed. Tevens zal de afvoer via nieuwe geautomatiseerde gemalen plaatsvinden bij de Linde en de Roomsloot, in plaats van gemaal Blankenham en het gemaal bij Ossenzijl. Daardoor verbetert de kwaliteit van het water in De Weerribben. Dit plan wordt samen met een wettelijk ruilplan uitgevoerd, zodat tegelijkertijd de verkaveling verbetert. Zes boerderijverplaatsingen moeten dit ondersteunen (drie ten behoeve van landbouw, drie ten behoeve van natuur).

Om de structuur van wandelpaden te verbeteren, worden rondom de dorpen Ossenzijl, Kuinre, Blankenham en Blokzijl rondwandelingen van elk 5 km mogelijk gemaakt. Tussen Kuinre en Ossenzijl wordt een fietspad aangelegd, en wordt het bestaande fietspad Hamspad doorgetrokken tot Baarlo.

3.3.3 Totstandkoming Basisalternatief deelgebied Rond De Weerribben

Zie onderstaande tabellen

3.4 Deelgebied Vollenhove-Blokzijl

3.4.1 Gebiedsbeschrijving

Het deelgebied Vollenhove-Blokzijl strekt zich aan de westkant van de Wieden uit van Blokzijl tot Zwartsluis. Het is een zeer divers gebied met verschillende landschapstypen. Tussen Blokzijl en Vollenhove ligt het veenweidegebied het Leeuwterveld, voornamelijk in gebruik bij melkveehouders. Dit is een van de belangrijkste weidevogelgebieden van Overijssel. Ten westen van het Leeuwterveld liggen de Uiterdijken van de voormalige Zuiderzee. Kenmerkend is het gemaal A.F. Stroink aan het Ettenlandsch kanaal.

Rond Vollenhove, St. Jansklooster en Heetveld ligt het kleinschalige Hoge Land van Vollenhove. Deze keileembult ligt tot meer dan 10 meter hoger dan het omliggende veenweidegebied. Kenmerkend zijn de singels en houtwallen rondom akkers en weilanden en het landgoed de Oldehof. Het Hoge Land loopt geleidelijk af naar de Bentpolder in het westen en de Barsbekerbinnenpolder in het zuiden, richting Zwartsluis.

Opgave voor dit gebied bestaat voornamelijk uit het realiseren van die delen van dit gebied die begrensd zijn als nieuwe natuur. Daarnaast wordt de structuur van de blijvende landbouw verbeterd.

3.4.2 Samenvatting maatregelen Basisalternatief

De als nieuwe natuur begrensde delen van de polders westelijk en zuidelijk van De Weerribben en de Wieden (Leeuwterveld, Barsbekerbinnenpolder) worden ingericht als weidevogelgebied en bloemrijke graslanden. Daarnaast wordt er bij het Ettenlandskanaal een ecologische verbinding gemaakt met het Vollenhovermeer. Het kleinschalige karakter van het Hoge Land van Vollenhove wordt versterkt door de aanleg van singels, houtwallen, kruidvegetatie, poelen en plasbermen in laagtes.

Het wettelijk ruilplan zal met name in het Leeuwterveld, de Bentpolder en het Hoge land van Vollenhove zorgen voor een betere verkaveling voor de landbouw. Mede doordat er ruimte is voor 3 boerderijverplaatsingen. Daarnaast is de landbouwkundige waterhuishouding verbeterd doordat het waterschap waterbesluiten neemt.

Er worden diverse wandelpaden hersteld of nieuw aangelegd die aansluiten op de verschillende kernen en het landgoed de Oldenhof. Daarnaast is er reeds een aantal fietspaden aangelegd, tussen Moespot en Vollenhove en tussen Vollenhove en Krieger. Gekoppeld aan deze fiets- en wandelroutes liggen recreatieve rust- en infopunten. Ten noorden en zuiden van Vollenhove worden twee surfstranden aangelegd.

3.4.3 Totstandkoming Basisalternatief deelgebied Vollenhove-Blokzijl

Zie onderstaande tabellen

3.5 Deelgebied Wieden-Weerribben

3.5.1 Gebiedsbeschrijving

Centraal in het landinrichtingsgebied liggen de Wieden en Weerribben. Het gebied strekt zich uit van Zwartsluis tot aan Ossenzijl. Deze natuurgebieden vormen samen het belangrijkste laagveenmoeras van noordwest europa. Zij kenmerken zich door grotere en kleine watervlaktes, ontstaan door het afgraven van veen voor de turfwinning. Daarnaast liggen verspreid binnen dit deelgebied hooilanden en rietland.

Deelgebied Rond de Weerribben

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Natuur				
Vliegende beheershectares: noordelijk deel van de Blankenhamerpolder (grenzend aan de Weerribben (80 ha) en in de Baarlingerpolder (150 ha).	- Uitvoering gaat via LASER.			
	Verwijderen van ecologische barrières.	+	+	
		Linde krijgt natuurlijke oevers.	- Valt onder SGB.	
Nieuw reservaatgebied tussen Weerribben en Lage weg (40 ha).	+	61 Ha ten zuiden van lage weg ¹ .	+	
Ecologische verbingszone tussen Weerribben en Rottige Meenthe. Begrenzing van 70-100 ha natuurontwikkeling.	+	86 Ha nieuwe natuur ¹ .	+	
Aanleg faunapassages.	+		+	
			Onderzoek naar faunapassages, o.a. voor otters.	
Nieuw reservaatgebied tussen Roomsloot en de Veldhuisweg (100 ha).	-	Inrichting 128 ha, 50 % moeras, tussen Roomsloot en de Veldhuisweg*.	Nieuw reservaatgebied tussen Roomsloot en de Veldhuisweg (89 ha).	
			3 Boerderijverplaatsingen om natuurontwikkeling mogelijk te maken.	
Landbouw				
	Verbetering van de waterhuishouding voor de landbouw en de natuur. Realiseren van wateraanvoer voor landbouwgronden rond Baarlo.	Aanvoer water polders rond de weerribben: al dan niet aanvoer van water vanaf gemaal wetering naar de polders rond de weerribben. Dit ter compensatie van water dat in droge tijden uit de polder richting noordoostpolder wegzijgt.	+	
			Aanpassing slootprofielen ten behoeve van waterberging.	
Verbetering van de productieomstandigheden landbouw bij: Blankenhamerpolder, De Noorderpolder, De Baarlingerpolder, Polder Rondebreek, Buitenpolder achter Kuinre.	Verbetering van de verkaveling van de landbouw.		- Ruimte voor 3 boerderijverplaatsingen voor verkaveling; - Maximaal 1 km aanleg van verdichtingswegen en insteekwegen; - Verbetering landbouwkundige ontwatering middels door waterschap op te stellen waterbesluit; - Verkaveling.	
Wonen, verkeer en recreatie				
Doortrekken fietspad over het Hamspad richting Baarlo. Voorstel voor fietsverbinding van Ossenzijl richting Kuinre, in aansluiting op het Hamspad.		Aanleg fietspad Kuinre Blokzijl.	- Aanleg van dit fietspad is vergeleken met verlenging van het Hamspad. Hieruit bleek dat Verlenging van het Hamspad recreatief aantrekkelijker is aangezien dit langs een natuurgebied loopt, terwijl het fietspad Kuinre-Blokzijl onder langs de dijk door landbouwgebied zou lopen.	
Aanleg van een fietspad van 3.200 m tussen Hagenbroekweg en de Meentheweg.				+
Vestiging van verblijfsrecreatie: - In aansluiting op de kern Blokzijl; - Bij Kuinre; - Ossenzijl en Oldemarkt (appartementen of recreatiewoningen).	Bijdrage leveren aan verblijfsrecreatie bij Kuinre.	+		
		Gele Vlek.		Betreft ontwikkeling Gele Vlek.
Kleinschalige kampeergelegenheid bij Blankenham.	Bijdrage leveren aan verblijfsrecreatie Blankenham.	+		
		Gele Stip.		Betreft Gele Stip.
Realisatie van waterverbinding tussen Kuinre en Linde.	-			Betreft Gele Stip.
Onderzoek naar nieuwe vaarverbinding van Oldemarkt naar het kanaal Ossenzijl-Steenwijk.	-			
	Uit het onderzoek is gebleken dat deze verbinding niet haalbaar is, omdat deze technisch te complex is.			
Verbeteren leefbaarheid Ossenzijl door: Onderzoek naar haalbaarheid van een omleiding bij Ossenzijl	-			
	Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de gemeente.			

¹ Bij het vaststellen van het natuurbegrenzingsplan zijn aantallen hectares aangepast en uitgeruild met de Barsbekerpolder.

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Onderzoek naar maatregelen ter ontlasting van de kern door toename van het verkeer				
		Fietspad Ossenzijl – Kuinre.	+	
		Aanleg van wandelpaden en wandelroutes.	Onderzoek naar mogelijkheden om wandelpaden aan te leggen rond Ossenzijl, Kuinre, Blankenham en Blokzijl. Informatievoorziening op nader te bepalen locaties.	
		Verbreden Veldhuisweg.	+	
		Afsluiten Baarlingerweg.	-	De verwachte verstoring van natuur is gering, daarbij is draagvlak voor maatregel beperkt.
Landschap				
		In Hagenbroek stimulering van herstel en aanplanten van houtwallen.	+	
		In polders rond Weerribben uitvoering van een aantal maatregelen in combinatie met het waterverbeteringsplan, zoals 5 ha plasdrasoevers langs kreken.	+	
		Tot uitdrukking brengen historische ontginningspatronen.	-	In de huidige situatie zijn deze patronen herkenbaar, er worden geen aanvullende maatregelen genomen.

Deelgebied Vollenhove-Blokszijl

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Natuur				
Waterstand omhoog brengen in reservaatgebied bij Zwartsluis.			+	
Aanwijzen beheersgebied: de Vollenhoofsche Uiterdijken (70 ha).	- Uitvoering gaat via LASER.			
Vliegende beheershectares. Gebied tussen voormalige Zuiderzeedijk en de natuurgebieden aan de oostkant.	- Uitvoering gaat via LASER.			
Barsbekerbinnenpolder, 75 ha natuurontwikkeling en 230 ha reservaatgebied (≈305 ha).	In PN 75 ha natuurontwikkeling en 230 ha reservaatgebied ² .	Barsbekerbinnenpolder 391 ha natuur en faunapassages (1).	In de Barsbekerbinnenpol 357 ha nieuwe natuur. Ook faunapassages worden onderzocht.	
Vergraving en natuurontwikkeling ten zuiden van het Ettenlandsch Kanaal (40 ha).	+		49 ha natuur ten zuiden van het Ettenlandsch Kanaal. Tevens onderzoek naar faunapassage onder weg Blokszijl-Vollenhove.	
Aanwijzen reservaatgebied/uitvoeren EHS: • Het Leeuwtveld tussen de Moespotvaart en het Ettenlandsch Kanaal, (130 ha); • Gebied ten noorden van het Duinigermeer tot aan het Noorderdiep, (70 ha).	Realiseren van 300 ha reservaatgebied in het Leeuwtveld en de Baarlingerpolder.	Leeuwtveld-Zuid, Duinigermeer en Ettenlandsch kanaal 340 ha.	Reservaatgebied Muggebeet/Leeuwtveld/Duinigermeer: 352 ha.	
Hoge Land van Vollenhove 30 ha nieuwe natuur, 20 ha nieuwe landschapelementen en aanleg twee faunapassages.	-	+	+	
	Natuurverbinding Wieden-Zwarte Meer.	Zwarte Meer: 58 ha kievitsbloemgraslanden.	Zwarte Meer: 55 ha kievitsbloemgraslanden.	
	Realisatie nog niet gerealiseerd reservaatgebied.	Overgang Hoge Land van Vollenhoven en Wieden: 73 ha natuur.	Overgang Hoge Land van Vollenhoven en Wieden: 100 ha bloemrijk grasland en schraalgrasland.	
	3 boerderijverplaatsingen om natuurontwikkeling mogelijk te maken.		Zoekgebied voor natuur ten oosten van de Hevenweg (50 ha), als alternatief voor het zoekgebied Oeverweg. Het alternatief is mogelijk doordat mogelijkheid voor drinkwaterwinning Leeuwtveld is vervallen en binnen gemeente Brederwiede 50 ha extra natuur gerealiseerd dient te worden.	
Landbouw				
Herverkaveling van blijvende landbouwgronden.			• Ruimte voor 3 boerderijverplaatsingen; • Aanleg van verdichtingswegen en insteekwegen; • Verbetering landbouwkundige ontwatering; • Verkaveling.	
Verbetering in de waterhuishouding op het Hoge Land en in de Bontpolder.	Verbetering van de waterhuishouding.	Verbetering van de waterbeheersing voor de landbouw voor het Leeuwtveld.	Verbetering van waterhuishouding voor de Bontpolder en het Leeuwtveld in samenwerking met het waterschap.	
Wonen, verkeer en recreatie				
Aanleg wandelpaden op het Hoge Land van Vollenhove.			+	
			Zoekgebied voor wandelpaden (ca 7 km).	
Aanleg overgangszone van 150 meter tussen natuurgebied en bebouwing, net buiten de gemeentegrens Zwartsluis.			+	
Aanleg fietspad van de Voorst naar de Krieger.				+
Zwartsluis, Vollenhove, Sintjansklooster: uitbreiding van verblijfsrecreatie op aangewezen locaties.	Voorzieningen voor recreatie bij Vollenhoven, Zwartsluis en Sint Jansklooster.	Aanleg steiger en paalkampeerplaats bij St Jansklooster.	+	
			Alleen kleine voorzieningen in Raamplan (afvalbakken en picknickbanken), overige maatregelen via ontwikkeling Gele Vlekken en Gele Stippen.	
Ontwikkeling Zwartsluis als poort voor het gebied.	-			
Uitbreiding aantal ligplaatsen voor boten in Zwartsluis.	Voorzieningen voor recreatie bij Zwartsluis.	- Uitvoering door derden van maatregelen ten behoeve van de grote watersport.		

² Bij het vaststellen van het natuurbegrenzingsplan zijn aantallen hectares aangepast en uitgeruild met de Barsbekerpolder.

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Bevaarbaar maken Moespotvaart voor kleine recreatievaart.	+	Bevaarbaar maken Moespotvaart.	- Gezien de hoge kosten, de verwachte negatieve effecten op natuur (Altenburg & Wybenga) en landschap en daarnaast vaak geringe positieve baten voor recreatie worden hiervoor door de landinrichtingscommissie geen verdere initiatieven genomen.	
Onderzoeken van inrichting grootschalige drinkwaterwinning (200 ha) in het oostelijk deel van het Leeuwtveld bij gemaal Stroink.	Bijdrage aan de inrichting van drinkwaterwinning.	Landinrichtingscommissie gaat tot gereedkomen van het MER voor deze drinkwaterwinning uit van landbouwkundig gebruik.	- Besluit van GS dat deze niet nader ontwikkeld wordt.	
Onderzoek van uitbreiding waterwinning in Sint Jansklooster nader onderzoeken in combinatie met peilverhoging Barsbekerbinnenpolder.	-			
Bij gemaal Stroink komt inlaat voor boezemgebied en kan functie krijgen voor drinkwaterwinning in Leeuwtveld. Eventueel aanvullende voorzieningen om ongewenste effecten tegen te gaan.	Uitgevoerd ten tijde van de projectnota.			+
	Het aanbrengen van voorzieningen voor het aanleggen en overstappen van kleine recreatievaart in Arembergergracht.	+	- Gezien de hoge kosten, de verwachte negatieve effecten op natuur en landschap en daarnaast vaak geringe positieve baten voor recreatie worden hiervoor geen verdere initiatieven genomen.	
		Aanleg rondweg Blokzijl; parallelweg Blokzijl - Steenwijk; verbindingsschakel en reconstructie Oppen Zwolle - Buitendijkse parallelweg; Reconstructie Duinigersteeg en Veldhuisweg.	- Ontwikkeling ligt bij derden. Stand van zaken ten tijde van opstellen Raamplan onvoldoende helder om hiermee rekening te houden bij landinrichting. Kan wel in de toekomst bij opstellen modules.	
		Aanleg fietspad de Lee-Meerweg.	- Voegt niets toe aan recreatief netwerk.	
		Aanleg fietspad AF Stroinkgemaal-Hevenweg.	- Dit fietspad voegt niets toe aan recreatief netwerk.	
		Afsluiten Duinweg en de Woldweg.	- Deze afsluitingen zijn gevolg van natuurontwikkeling. De noodzaak is vervallen.	
		Afsluiten de Veenen - de Lage Weg.	- Deze afsluitingen zijn het gevolg van natuurontwikkeling.	
		Indicaties van wandelroutes tussen Blokzijl en Vollenhove via de Vollenhoofse Uiterdijken en via het Oude Beulakerpad (ca 12 km).	+	
		Aanleg parkeerplaats bij de Wieden.	+	
Inrichting kleine dagrecreatieve (oever) steunpunten.		Aanleg van zwemstrand en surfstrand ten zuiden van Vollenhove.	+	
Landschap				
Aanleg landschapselementen en bosjes op het Hoge Land van Vollenhove.			+	
		+ Versterken historisch karakter Oldenhof versterken en herstel van historische karakter.	+ Bijdragen aan veiligstellen van archeologische elementen en herstel van cultuurhistorische elementen, zoals de kloten bij Vollenhove.	
	Treffen van maatregelen ten behoeve van een goed beheer van bestaande groene elementen.	- De landinrichtingscommissie beheert zelf geen groenelementen, zij draagt dit over aan particulieren en beherende instanties.		
	De mogelijkheid geven voor particulieren om bij te dragen aan landschappelijke beplanting en beheer (ca 5 ha).		+	
	Aanbrengen van groene elementen.	Verbetering van de erfbeplanting.	10 Erfbeplantingen.	

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
		Accentueren van het natte karakter in Barsbekerbinnenpolder.	+ Verbreden en verdiepen van sloten, aanleg van plasdras oevers.	

3.5.2 Samenvatting maatregelen Basisalternatief

Als onderdeel van een laagveenmoeras zorgt het Groene Kruispunt tussen Zwartsluis en Beukers voor de verbinding van de Wieden met de Olde Maten. De moerasstroken die door afgraving ontstaan sluiten aan op het nabijgelegen gebied Kraanerwaard. Aan het Giethoornsemeer en aan de Beulakerwijde worden drie surfstranden aangelegd. Tussen de wieden en De Weerribben wordt een kanoroute mogelijk gemaakt. Tevens wordt bijgedragen aan kluunplaatsen voor het uitbreiden van schaatsroutes. Reeds is financieel bijgedragen aan het realiseren van fietspad Belt-Schutsloot N331 en fietspad Nederland – Kalenberg.

3.5.3 Totstandkoming Basisalternatief deelgebied Wieden-Weerribben

Zie onderstaande tabellen.

3.6 Stand van zaken Gele Vlekken

Zoals uit de tabellen blijkt worden in en rond het projectgebied zeven Gele Vlekken ontwikkeld. Met uitzondering van twee Gele Vlekken in Zwartewaterland, bevinden alle Gele Vlekken zich in de gemeente Steenwijkerland.

De ontwikkeling van de Gele Vlekken bevindt zich grotendeels nog in de planvoorbereiding:

- Beulakerpolder: Voor de ontwikkeling van dit recreatie- en natuurgebied wordt op dit moment een MER opgesteld. De voorgenomen activiteit bestaat uit 120 ha natuur en 50 ha recreatieve en permanente bewoning.
- Scheerwolde: Voor de ontwikkeling van deze Gele Vlek bestaan verscheidene wensen. Alvorens deze verder te ontwikkelen wordt eerst de grondverwerving verder afgerond.
- Polder Giethoorn: De grondverwerving in deze Gele Vlek is bijna afgerond. Daarom vindt verdere ontwikkeling van de plannen plaats.
- Kuinre: De ontwikkeling van deze Gele Vlek bevindt zich in een 'slaapstand'. De gemeente heeft randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd en wacht nu op initiatieven van buiten.
- Ossenzijl: Er is een raadsvoorstel in voorbereiding voor de ontwikkeling van de Rondweg. *Gezien de beschikbare financiële middelen wordt deze voorlopig niet aangelegd.* Wel vindt ruimtelijke reservering voor deze weg plaats in de plannen. Op dit moment vinden gesprekken plaats met potentiële ontwikkelaars voor deze Gele Vlek. Hierbij wordt o.a. gesproken over een passantenhaven en recreatiebungalows.
- Zomerdijk (ten oosten van Zwartsluis): Initiatief voor de ontwikkeling van Gele Vlekken ligt bij particulieren, de gemeente is kaderstellend. Voor de ontwikkeling van recreatiebungalows in deze Gele Vlek zijn enige tijd geleden contacten geweest tussen een projectontwikkelaar en de gemeente. Op dit moment is niet duidelijk wat de ontwikkelingen zijn.
- Barsbeek (ten westen van Zwartsluis): Voor de ontwikkeling van deze Gele Vlek zijn geen initiatieven bekend: een 'slapende Gele Vlek'.
- Oldemarkt: Deze Gele Vlek grenst aan het landinrichtingsgebied Noordwest Overijssel. In de eerste fase zijn een aantal recreatiewoningen gerealiseerd met permanente bewoning. Verdere ontwikkeling ligt nu stil.

Deelgebied Wieden-Weerribben

Gebiedsperspectief	Projectnota	Schetsplan	Raamplan	Al gerealiseerd
Natuur				
Verbeteren kwaliteit bestaande natuur:			+	
- Kerngebieden: extensief beheer, hoogveenontwikkeling; - Randgebieden: traditioneel actief beheer: verlandingsfasen; - Verminderen wegzijging van water uit Wieden en Weerribben; - Verbeteren van de waterkwaliteit.				
Aanleg van ecologische verbindingszone (50 ha) tussen Wieden en Staphorsterveld-Oldematen, aan de overzijde van het Meppelerdiep (25 ha reservaatgebied en 25 ha natuurontwikkeling).	-	63 Ha moeras en vermindering van de barrièrewerking.	Aanleg van ecologische verbindingszone (50 ha) tussen Wieden en Staphorsterveld-Oldematen aan de overzijde van het Meppelerdiep (25 ha reservaatgebied en 25 ha natuurontwikkeling).	
Op het grondgebied van Brederwiede zal nog eens 50 ha natuurontwikkeling worden gelokaliseerd daar waar zich mogelijkheden vanuit de landbouw voordoen.	-		Zie natuurontwikkeling Wieden-weerribben (deelgebied Vollenhove-Bloksijl).	
Landbouw				
			- Ruimte voor boerderijverplaatsingen; - Aanleg van verdichtingswegen en insteekwegen; - Verbetering landbouwkundige ontwatering middels door waterschap op te stellen waterbesluit; - Verkaveling.	
Wonen, verkeer en recreatie				
- Nieuw fietspad tussen Nederland en Kalenberg; - Verbeteren fietsverbinding naar Belt-Schutsloot (1.300 m).				+
Onderzoeken hoe dagrecreatieve voorzieningen langs de Blauwe Handse weg zijn te verbeteren en in capaciteit zijn te vergroten.	-			
Verbeteren voorzieningen langs toerwaartroude Walengracht-Wetering-Kalenberg-Ossenzijl, met name bij aanlegplaatsen.	-			
Rust en observatiepunten voor fietsers.	-			
Nieuwe aanlegplaatsen voor watersport.	-			
Enkele trailerhellingen en overdraagplaatsen voor kano's realiseren.	+	+	-	Geen prioriteit.
Onderzoek naar aanleg van een fietsverbinding richting Walengracht-Jonen.	-			
Opknappen van bestaande fietsroutes.	-			
Verblijfsrecreatie: Kalenberg en Wetering: geringe uitbreiding binnen bestaande gebouwen.	-			
Belt-Schutsloot: Onderzoeken van ontwikkelingsmogelijkheden bestaande recreatieve bedrijven.	-			
			Realisatie van surfstrandjes aan Beulakerwijde en het Giethoornse Meer voor de lokale bevolking.	
		Realiseren van ca 20 kluunplaatsen tussen wieden en weerribben ten behoeve van uitbreiden van schaatsroutes.	+	
		Rondweg Giethoorn.	-	Gele Vlek Beulakerpolder.